

Møteinnkalling

Utvalg: Formannskapet - Ørland kommune
Møtested: Borgklinten, Rådhuuet
Møtedato: 23.10.2014
Tid: 15:00

Forfall meldes til www.postmottak@orland.kommune.no eller til Infotorget, tlf. 72514000, som sørger for innkalling av varamedlemmer. Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer
Hallgeir Grøntvedt	Ordfører	OK-SP
Knut Morten Ring	Varaordfører	OK-AP
Laila Selnes Lund	Medlem	OK-SP
Finn Olav Odde	Medlem	OK-SP
Frank Aronsen	Medlem	OK-H
Torhild Aarbergsbotten	Medlem	OK-H
Bjørnar Dahlberg	Medlem	OK-FRP

Vel møtt!

Hallgeir Grøntvedt
ordfører

Saksnr	Sakstittel	Lukket
PS 14/40	Retningslinjer og vedtekter næringsfondet i Ørland	
PS 14/41	Maker Camp søknad om midler fra næringsfond	

Orientering:

1. Austrått Innovasjon v/Jon Sverre Veel
2. «Kunsten å fly» v/Tor Bollingsmo
3. Informasjon fra ordfører og rådmann
4. Eventuelt

SAKSFRAMLEGG**Saksbehandler: Arne Martin Solli**

Saksnr	Utvalg	Møtedato
14/40	Formannskapet - Ørland kommune	23.10.2014

Retningslinjer og vedtekter næringsfondet i Ørland

Vedlegg:

- 1 Forskrift kap 551 postene 60 og 61
- 2 Regionalt handlingsprogram for innovasjon og verdiskaping 2014 STFK
- 3 Forslag til retningslinjer Ørland næringsfond
- 4 Forslag til vedtekter Ørland kommune næringsfond

Sakens bakgrunn og innhold

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har publisert ny forskrift og nye retningslinjer for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Disse trede i kraft 1.1.2014.

Folkehelsevurdering**Administrasjonens vurdering**

Administrasjonen ønsker å oppdatere retningslinjene for Ørland næringsfond slik at de er i tråd med KMD forskrift og retningslinjer. Rådmannen legger fram forslag til nye retningslinjer og vedtekter for næringsfondet og viser til vedlegg.

Rådmannens innstilling

Formannskapet vedtar vedlagte forslag til nye retningslinjer og vedtekter for næringsfondet i Ørland.

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Retningslinjer

Kapittel 551, post 60 Tilskot til fylkeskommunar for regional utvikling

Kapittel 551, post 61 Næringsretta midlar til regional utvikling,
kompensasjon for auka arbeidsgivaravgift

Innleiing

Retningslinjene gjeld frå 1.1.2013.

Formålet med retningslinjene er å fastleggje prinsipp og rammer for bruk av distrikts- og regionalpolitiske verkemiddel hos fylkeskommunane og dei aktørane som skal forvalte verkemiddel på vegner av fylkeskommunane. Vidare skal retningslinjene medverke til ei einskapleg og forsvarleg økonomiforvaltning av dei distrikts- og regionalpolitiske midlane. Forvaltninga skal følgje Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten som blei fastsette 12. desember 2003, med endringar, seinast 8. juni 2010. Løyvingsreglementet, forvaltningslova¹, offentleglova², kommunelova (for kommunal og fylkeskommunal verksemd), arkivlova, eForvaltningsforskrifta og lova om offentlege anskaffingar gjeld også for forvaltninga av postane 60 og 61. Vidare skal midlane forvalta innanfor dei avgrensingane EØS-avtalen set for offentlig støtte, jf. The EFTA Surveillance Authority State Aid Guidelines, kommisjonsforordninga om gruppeunntak og bagatellstøtte.

Retningslinjene utgjer eit ytre rammeverk for kap. 551, postane 60 og 61. Fylkeskommunane kan utarbeide eigne retningslinjer innafor desse retningslinjene.

1 Forvaltningslova gjeld ikkje for Innovasjon Norge, SIVA eller Forskningsrådet. Jf. § 6. *Forholdet til annen lovgivning i lov om Innovasjon Norge*, er ikkje Innovasjon Norge underlagt forvaltningslova. SIVA er organisert som statsforetak, og er jf. § 4 ikkje underlagt forvaltningslova i lov om statsforetak.

I Norges forskningsråd sine vedtekter slås det fast at "*For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages.*"

2 Unntak er beskrive § 1g i Forskrift til offentleglova.

Retningslinjene er todelte og har tre vedlegg. Del I rammer for bruken av verkemidla. Del II omhandlar prinsipp for forvaltning. Vedlegg 1 inneheld dei mest aktuelle støttereglane i regelverket for offentlig støtte. Vedlegg 2 er ein rettleiar for forvaltning av tilskotsordningar. Vedlegg 3 inneheld soneinndeling for det distriktpolitiske virkeområdet.

DEL I - Rammer for bruken av verkemidla

1 Nasjonale og fylkeskommunale mål og strategiar for verkemiddelbruken

Midlane skal vere med på å realisere fylkeskommunale mål for regional utvikling i tråd med gjeldande kommunale og regionale planar. Dei fylkeskommunale måla skal liggje innanfor dei overordna nasjonale måla som gjeld til kvar tid, slik desse måla er nedfelte i dei årlege budsjettproposisjonane (Prop. 1 S). Midlane skal medverke til å vidareutvikle og utløyse regionale fortrinn i tråd med måla for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikken. Departementet kan setje utfyllande krav og prioriteringar gjennom årlege tilskotsbrev til fylkeskommunane.

2 Ansvar og rolla til aktørane

Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarleg overfor Stortinget for bruken av midlane.

Regionalt samarbeid og partnerskap

Fylkeskommunane tek som folkevalde organ den endelege avgjerda om prioritering av midlane. St.meld. nr. 25 (2008–2009) Lokal vekstkraft og framtidstru gjer greie for forventningar til regionalt samarbeid og partnerskap. Fylkeskommunane skal leggje opp til prosessar som sikrar god dialog med regionale og lokale aktørar om mål, utfordringar og strategiar, og som sikrar samarbeid om tiltak og bruk av ressursar. Det krev at roller og mandat innanfor dei enkelte samarbeidsforuma er avklarte, inkludert forståinga av partnerskapsomgrepet i dei konkrete situasjonane. Avgjerdene i partnerskapen bør i størst mogleg grad byggje på konsensusprinsippet.

Fylkeskommunane, kommunane og Innovasjon Noreg må avklare ei tenleg arbeidsdeling og samordning mellom bruk av kommunale/regionale næringsfond og ordningar som Innovasjon Noreg og fylkeskommunane forvaltar

Medverknad frå andre forvaltningsorgan

Fylkeskommunane skal hente inn merknader og kommentarar frå ansvarlege forvaltningsorgan i handsaminga av søknader på område der det finst slike organ. Fylkeskommunane må også ta omsyn til gjeldande nasjonale føringar og mål innanfor berørte sektorar.

Strategisk versus operativt forvaltningsansvar ved direkte bedriftsstøtte

Fylkeskommunane skal ikkje vere forvaltar for direkte bedriftsretta verkemiddel overfor enkeltbedrifter, men bruke Innovasjon Noreg som operatør. Fylkeskommunane kan tildele midlar til dei nasjonale programma NCE, ARENA, Næringshageprogrammet og Inkubatorprogrammet etter same prinsipp som dei notifikerte ordningane³. I tillegg har fylkeskommunane høve til å tildele transportstønad innanfor den notifikerte ordninga. Dersom fylkeskommunane vil gje tilskot til næringshagar eller inkubatorar utanom dei nasjonale programma, må fylkeskommunane sjølv notifikere støtta.

Kommunar og regionråd kan tildele direkte bedriftsretta støtte innanfor bagatellstøtteregelverket (de minimis) og gruppeunntaka (sjå vedlegg 1). Dersom gruppeunntak skal nyttast, må forvaltar sjå til at ei støtteordning blir utforma i tråd med krava i regelverket, og at det blir sendt nødvendig informasjon til ESA via Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementet.

Delegering av forvaltningsoppgåver og mynde

Delegering av forvaltningsoppgåver og mynde frå fylkeskommunane til andre forvaltarar skal skje gjennom oppdragsbrev eller avtale/kontrakt, som omtaler vilkåra for forvaltninga og bruken av midlane. Det omfattar mellom anna å fastsetje nærmare reglar om korleis ordninga skal forvaltast, sikre informasjon om ordninga, behandle søknader, gjere vedtak om tildelingar, skrive tilskotsbrev, rapportere om bruken av midlar og føre kontroll. Forvaltningsoppgåver kan delegerast heilt eller delvis. Fylkeskommunane har ansvar for å avklare ansvarsdelinga mellom fylkeskommunen og den som har fått delegert forvaltningsansvar. Sjølv om fylkeskommunane har sett delar av eller heile forvaltninga til andre, gjeld desse retningslinjene.

Det er fylkeskommunane sitt ansvar å sjå til at den som overtek forvaltninga, er skikka til det og i stand til å handheve gjeldande lovar og retningslinjer som følgjer med bruken av midlane. Fylkeskommunane må mellom anna ta stilling til kva krav det er naudsynt å stille til ein tilskotsforvaltar, for seinare å kunne vurdere forvaltaren si forvaltningsevne og ordninga si måloppnåing. Den som forvaltar midlane må ha system for internkontroll, risikovurderingar og mål- og resultatstyring. Det er viktig at slike krav vert omtalt i oppdragsbrev ev. avtalen/kontrakten mellom fylkeskommunen og tilskotsforvaltaren.

Fylkeskommunane er ansvarlege overfor Kommunal- og regionaldepartementet for dei midlane som er delegerte til andre forvaltarar. Aktørar som har fått delegert forvaltninga frå fylkeskommunane, har ikkje høve til å delegere oppgåvene vidare til andre.

³ Avgjerd av ESA for SIVA sine program: <http://www.eftasurv.int/?l=1&showLinkID=15859&l=1>, avgjerd av ESA for NCE og ARENA: <http://www.eftasurv.int/media/decisions/9-11-COL.pdf>

Høve til å delegere forvaltninga til selskap som ikkje er offentleg heilåtte

Fylkeskommunane kan i avgrensa omfang delegere forvaltninga heilt eller delvis til selskap som ikkje er offentleg heilåtte, dersom fylkeskommunane sjølv ønskjer det og finn det formålstenleg, og når vedkommande instans er villig til å overta oppgåver under dei føresetnader som fylkeskommunane sett. Ein slik praksis er eit unntak frå økonomireglementet, og slike unntak skal vurderast og grunngjevast særskilt. Ved delegering må fylkeskommunane vurdere om lova om offentlege anskaffingar gjeld. For ikkje-offentlege forvaltarar er hovudregelen at alle delegeringsoppdrag skal leggjast ut på anbod. Den aktøren som har påteke seg forvaltningsoppgåver må gje skriftleg samtykke til fylkeskommunen. Ikkje-offentlege forvaltarar skal dokumentere overfor fylkeskommunane korleis dei følgjer opp tilskotsforvaltninga. Dersom fylkeskommunane oppdagar vesentlege brot på god tilskotsforvaltning, ber departementet om å få rapport på dette.

Dersom fylkeskommunane delegerer forvaltningsansvar til andre selskap som ikkje er offentleg heilåtte enn dei som var forvaltarar i 2010, skal fylkeskommunane gje skriftleg melding til departementet.

3 Tilskot versus offentlege anskaffingar

Fylkeskommunane, eller dei som forvaltar midlar på vegne av fylkeskommunane, skal vurdere om tildelinga er eit tilskot eller kjøp av ei teneste. For offentlege innkjøp gjeld regelverket for offentlege anskaffingar.

4 Kriterium for måloppnåing

Rapporteringskrav for å synleggjere måloppnåinga blir gjorde kjende i dei årlege tilskotsbreva frå Kommunal- og regionaldepartementet.

5 Avgrensingar i bruken av midlane

Geografisk virkeområde for bruken av midlane

Dei distrikts- og regionalpolitiske midlane over post 60 skal i hovudsak nyttast innanfor virkeområdet for dei distriktpolitiske verkemidla (sonene II, III og IV, sjå vedlegg 3). Midlane over post 61 blir løyvde til fylkeskommunar med kommunar som ikkje fekk gjeninnført differensiert arbeidsgivaravgift, eller som fekk gjeninnført ordninga med ein høgare sats enn i 2003. Slike midlar skal som hovudregel nyttast innanfor desse områda, med mindre det er konsensus i den regionale partnerskapen eller føringar frå departementet om at midlane skal ha eit anna geografisk nedslagsfelt.

Direkte bedriftsstøtte

Direkte bedriftsstøtte kan berre bli gitt innanfor sonene III og IV i det distriktpolitiske virkeområdet. Grensa for maksimal investeringsstøtte er høgare i områda i sone IV enn i sone III. Satsane som gjeld i sone IV, skal derimot kunne nyttast i sone III dersom eitt av følgjande vilkår er oppfylt:

- Område som oppfyller kriteria for når det kan vere aktuelt med ein ekstraordinær statleg omstillingsinnsats, slik det går fram av St.meld. nr. 25 (2008–2009) Om regionalpolitikk, under punkt 7.3.3.
- Område som fylkeskommunane sjølve meiner treng ein ekstraordinær innsats, til dømes gjennom politiske vedtak i fylkeskommunen om særskild omstillingsstatus, eller som er lagde til grunn i skjønnsstildelinga frå kap. 551, post 60 frå Kommunal- og regionaldepartementet.

Etablerartilskot og inkubatorstipend kan bli gitt i heile landet.

Utløysande effekt

Midlane skal i utgangspunktet ha utløysande effekt. Tilskotet skal medverke til at prosjekt som elles ikkje ville ha blitt gjennomført blir realisert. Det er ikkje tilstrekkeleg at tilskotet medverkar til å oppretthalde eit tilbod.

Kommunale grunnlagsinvesteringar

I sone II, III og IV i det distriktpolitiske verkeområdet kan det bli gitt støtte til investeringar i kommunale prosjekt som tilrettelegging for næringsverksemd, stadutvikling, vassverksutbygging og liknande.

Investeringar, drift og vedlikehald av ordinære drifts- og lovpålagte oppgåver

Midlane skal i hovudsak ikkje nyttast til å finansiere investeringar i og/eller ordinær drift og vedlikehald av statlege, fylkeskommunale eller kommunale ordinære driftsoppgåver eller lovpålagde oppgåver. Oppgåver innan forvaltning, velferdsproduksjon og offentlig forretningsverksemd, som er lovpålagt eller definert i proposisjonar til Stortinget, skal finansierast over budsjetta til dei departementa som pålegg desse oppgåvene. Dette gjeld òg i dei tilfella der private tilbydarar og aktørar har teke over det operative ansvaret for å utføre slike oppgåver på vegner av det offentlege. Vidare gjeld dette også offentlig og privat forvaltnings- eller forretningsverksemd, med unntak av kostnadane som er knytt til gjennomføring av forvaltninga av postane 60 og 61 slik det er definert i desse retningslinjene.

Andre driftskostnader i forvaltninga og i prosjekter

Definisjon av administrasjons- og gjennomføringskostnader og driftskostnader:

- I. Administrasjons- og gjennomføringskostnader hos forvaltarar og tilskotsmottakarar (jf. tabell 1):
 - a) *Personalkostnader*: Lønsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og andre personalkostnader
 - b) *Overhead*: Indirekte kostnader knytt til medarbeidarar, som IT, kontorkostnader og tilknytte administrative tenester
 - c) *Reisekostnader* innanfor ramma av statens reiseregulativ

II. Driftskostnader berre hos tilskotsmottakarar (jf. tabell 1):

- d) *Andre driftskostnader* som direkte prosjekterelaterte kostnader til innkjøp av utstyr, trykksaker, varer eller tenester som lisens, konsulenttenester, leige av utstyr.

Tabell 1: Avgrensing av administrasjons- og gjennomføringskostnader (forvaltning) og driftskostnader (prosjekt)

		Type kostnader	Element det er lov å dekkje, jf. definisjon over
Forvaltar	Fylkeskommunane	<i>Administrasjons- og gjennomføringskostnader</i>	a-c
	Verkemiddelaktørane ⁴ (VMA)		
	Kommuner, regionråd og andre forvaltere		
Tilskotsmottakar	Tilskotsmottakarar ved ordningar i regi av VMA	<i>Driftskostnader</i>	a-d
	Andre tilskotsmottakarar		

Administrasjons- og gjennomføringskostnader i forvaltninga av midlane (a-c i definisjonen over)

- Fylkeskommunane og andre aktørar enn dei nasjonale verkemiddelaktørane som fylkeskommunane delegerer forvaltningsansvar til

Fylkeskommunane og andre aktørar enn dei nasjonale verkemiddelaktørane som fylkeskommunane delegerer forvaltningsansvar til, kan nytte inntil 5 pst. av løyvinga på kvar av postane til delvis å dekkje administrasjons- og gjennomføringskostnader ved forvaltninga av midlane. Det er høve til å bruke inntil 6 pst. av midlane til Technical Assistance i gjennomføringa av Interreg IVA.

Administrasjons- og gjennomføringskostnadene skal vere knytt til dei tilsette i fylkeskommunane/den aktør som har fått delegert forvaltningsansvar, som har ansvar for fordeling av midlar til innsatsområde/tilskotsordningar, søknadshandsaming, tilskotsforvaltning, prosjektoppfølgning, fordeling og oppfølging av rammer til andre verkemiddelaktørar/kommunar/regionar med vidare og rapportering.

Midlane kan nyttast til å kompensere for utgifter hos aktørar frå næringslivet, som til dømes tapt arbeidsforteneste, møtegodtgjering, reiseutgifter for å kunne delta i partnerskapsarbeid ved forvaltninga av postane, der kostnadene ikkje er dekt av andre aktørar. Godtgjering må skje innanfor ramma av staten sitt regulativ.

⁴ Verkemiddelaktørane er i desse retningslinjene definert som Innovasjon Noreg, SIVA og Forskningsrådet.

Midlane skal ikkje nyttast til å dekkje kostnader ved internt utviklingsarbeid, som planleggingsoppgåver, strategi- og politikkutvikling innan regional utvikling, eller utreiingar og analyser i samband med dette.

Kostnader ved faglige evalueringar av virkemiddelbruken kan framleis dekkjast, jf. del II Økonomiforvaltning, II Tilskotsforvaltning, punkt 5 Evaluering. Evalueringar ligg ikkje innanfor dei 5 pst. som kan nyttast til å dekkje administrasjons- og gjennomføringskostnader ved forvaltninga.

Midlane skal rapporterast i det systemet Kommunal- og regionaldepartementet til einkvar tid driftar.

- Verkemiddelaktørane (VMA)

Fylkeskommunane skal dekkje administrasjons- og gjennomføringskostnader for oppdrag dei inngår med verkemiddelaktørane som blir finansierte over postane 60 og 61, dersom desse ikkje er dekt av andre. Administrasjons- og gjennomføringskostnader ved tilskotsordningar finansierte over post 60, blir dekkja av ei overføring frå departementet direkte til Innovasjon Noreg. Låne- og fondsaktiviteten er sjølvfinansierende. Virkemiddelaktørane er pålagt å rapportere årlig kor stor del av løyvinga som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnadane⁵.

Driftskostnader i prosjekt (a-d i definisjonen over)

Støtte til prosjekt, medrekna støtte til drift, kan gjevast i inntil fem år som ein del av lokalt og regionalt utviklingsarbeid. Unntaket er støtte til prosjekt under ordningar i regi av dei nasjonale verkemiddelaktørane. Desse kan støttast i tråd med regelverka for dei ulike ordningane.

Ungt Entreprenørskap

For Ungt Entreprenørskap i det einskilde fylke, kan fylkeskommunane dekkje alle typar kostnader knytt til drift og aktivitetar i Ungt Entreprenørskap sine programperiodar.

Transportstøtte

Midlane frå postane 60 og 61 kan nyttast til å finansiere transportstøtte innanfor dei nasjonale retningslinjene for regional transportstøtte godkjende av ESA, jf. punkt 13 i vedlegg 1.

Skatteplikt

Departementet gjer merksam på at enkelte former for bedriftsstøtte er skattepliktige, jf. § 5-30 i skattelova. Dette gjeld mellom anna transportstøtte, opplæringsstilskot og andre

⁵ Dersom rådgivingstjenester og tilretteleggende virksomhet inngår i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i årsrapporteringen.

tilskot som reduserer driftskostnadene. Investeringsstilskot som er gitt i tråd med *forskrift om geografisk virkeområde og bruk av dei regional- og distriktpolitiske verkemidla*, er ikkje skattepliktige i det distriktpolitiske virkeområdet. Skattefritak gjeld også investeringsstilskot gitt gjennom kommunale og regionale næringsfond løyva over kap. 551, postane 60 og 61. Dersom ei bedrift har tatt imot investeringsstilskot og fått skattemessige fordelar av dette, og driftsmidlet blir seld innan ein femårsperiode, skal bedrifta betale skatt av tilskotet.

Renter, avdrag og refinansiering

Midlane skal i utgangspunktet ha ein utløysande effekt og dekking av renter og avdrag på lån og refinansiering av allereie gjennomførte prosjekt er ikkje lov. For Innovasjon Noreg gjeld egne reglar.

Kausjon og garantiar

Jf. Kommuneloven kan det ikkje stillast kausjon eller anna økonomisk garanti knytt til næringsverksemd som blir utført av andre enn kommunen eller fylkeskommunen sjølv. Vi syner likevel til lov om Innovasjon Noreg der det vert opna for at dei kan opprette distriktsretta låne- og garantiordningar.

Fond

Oppbygging av generelle fond utan eit spesifikt formål er ikkje tillate. Unntak frå hovudregelen er tapsfond innafor ordningar som blir forvalta av Innovasjon Noreg, SIVA og Forskingsrådet. Regelen omfattar ikkje midlar til kommunale eller regionale næringsfond, eller omstillingsfond, der midlane i realiteten er vidaredelegerte rammer og ansvar frå fylkeskommunane.

Investering i eigenkapital

Midlane skal ikkje nyttast til direkte eller indirekte investering i eigenkapital i verksemdar. Unntaka er omtalt i avsnittet om *"Nærmare om risikolån, garantiar og tapsavsetningar"*.

Nærmare om risikolån, garantiar og tapsavsetningar

Innanfor ramma for postane 60 og 61 kan det bli gitt tilskot og avsetning til eit felles tapsfond for risikolån og garantiar⁶ forvalta av Innovasjon Noreg.

Risikolån kan også bli gitt som vilkårsbundne lån. Med risikolån meiner ein ansvarlege lån, gjeldsbrevlån og pantelån. Nye pantelån skal normalt sikrast med prioritet etter pantelån frå andre kredittinstitusjonar. For risikolån kan det avtalast rett til konvertering til aksjekapital. Risikolåna kan også konverterast til aksjekapital i situasjonar der lånet alternativt ville vore ettergitt. Dette er unntaket frå hovudregelen i avsnittet over om

⁶ Departementet syner til vedtaket i Stortinget 15. mars 2011 Lovvedtak 43 (2010–2011) om endringar i lov om Innovasjon Noreg. Lova tredde i kraft 1. juli 2011.

”Investering i egenkapital”. Unntaket gjeld berre Innovasjon Norge. Renta på nye risikolån skal setjast høgare enn renta på nye lågrisikolån med tilsvarande rentebindingsperiode. Tilsvarande gjeld renteregulering av risikolån ein alt har.

Garantiordninga har som formål å sikre finansiering av prosjekt der risikoen i utgangspunktet er høg, og stønad frå Innovasjon Noreg medverkar til at prosjektet blir gjennomført. Garanti blir stilt som ein tapsgaranti, normalt basert på at Innovasjon Noreg og annan finansieringsinstitusjon delar risikoen. Verksemdene og prosjekta skal ha realistisk høve til å oppnå lønnsemd.

Rentemarginen på risikolån skal dekkje administrasjonskostnadene for ordninga. Nettobeløpet, etter at administrasjonskostnadene er dekte, skal tilbakeførast til fylkeskommunane etter ein fordelingsnøkkel bygd på den delen som fylkeskommunane har av risikolån- og garantiporteføljen. Dersom nettobeløpet eit år er negativt, må det dekkjast frå tilsegnssramma for tilskot frå fylkeskommunane eller ved overføring frå fylkeskommunane.

Det skal vere eit felles tapsfond for distriktsretta risikolån og garantiar for alle årgangar innanfor ordninga. Innovasjon Noreg er ansvarleg for å fylle opp tapsfondet for distriktsretta risikolån og garantiar av tilsegnssramma for tilskot frå fylkeskommunane. Tapsfondet skal spegle den reelle risikoen i utlånsporteføljen til selskapet og bere dei samla tapa som kan oppstå, ved at det blir sett av midlar til framtidige forventa tap. Midlar som blir sette av til tapsfond, skal svare til vurdert risiko i kvar enkelt låne- og garantilovnad. Risikovurderinga skal byggje på både individuelle og gruppevis nedskrivingar. Innovasjon Noreg skal årleg vurdere storleiken på tapsfondet opp mot vurdert risiko i låne- og garantiporteføljen og etterfylle tapsfondet dersom dette avvik negativt meir enn ti prosentpoeng frå porteføljerisikoen. Dersom det negative avviket er på meir enn fem prosentpoeng, skal fylkeskommunane og staten ved Kommunal- og regionaldepartementet varslast. Dersom det skulle bli behov for å etterfylle tapsfondet, vil dette skje etter ein fordelingsnøkkel der den delen fylkeskommunane har av risikolån- og garantiporteføljen per siste 31.12, skal leggjast til grunn, uavhengig av kvar tapet er oppstått. Dersom tapsfondet avvik positivt frå vurdert risiko med meir enn ti prosentpoeng, skal fylkeskommunane og staten ved Kommunal- og regionaldepartementet varslast med tanke på ei eventuell tilbakeføring til fylkeskommunane.

DEL II – Prinsipp for forvaltning

I Overføring av midlar

1 Overføring av midlar frå departementet til fylkeskommunane

Ramma til fylkeskommunane blir gitt som tilskot utan tilbakebetaling. Unytta ramme kan omdisponerast til andre tiltak innanfor det same formålet, uavhengig av kva for eit år ramma er gitt (jf. årlege budsjettproposisjonar). Ved inndraging av deltilskot og liknande, skal midlane nyttast til nye tilsegner. Renteinntekter skal ikkje nyttast til andre formål enn formåla for postane 60 og 61.

Midlane skal plasserast på renteberande konto med høg likviditet. Midlane skal vere tilgjengelege til kvar tid.

2 Overføring av midlar frå fylkeskommunane til andre tilskotsforvaltarar

Etter at ramma til andre tilskotsforvaltarar er fastlagd, har fylkeskommunane ansvar for å sende over oppdragsbrev innan utgangen av første kvartal, slik at tilskotsforvaltarane kan planleggje verksemda si etter gitte mål, føringar og rammer. Fylkeskommunane har også ansvar for å overføre midlane for det gjeldande budsjettåret, slik at tilskotsforvaltarane heile tida har likviditet til å utbetale tilsegner som er gitt. Men midlane skal ikkje nyttast til å regulere likviditeten hos forvalter. Fylkeskommunane skal ikkje utbetale nye midlar til forvaltar før rapport for førre året er innlevert i samsvar med krava til departementet og fylkeskommunane. Renteinntekter skal ikkje nyttast til andre formål enn formåla for postane 60 og 61.

II Tilskotsforvaltning

Fylkeskommunane og dei aktørane som forvaltar midlar på vegner av fylkeskommunane, skal følgje føresegnene for etablering og forvaltning av tilskotsordningar og for enkelståande tilskot, jf. kap. 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Fylkeskommunane får likevel fullmakt til å fastsetje i kva år tilsegn skal givast, og kor lenge ei tilsegn skal gjelde, til å behandle søknader om forlenging av tilsegn og til å løyve unytta midlar til nye tiltak i tråd med dei måla Stortinget har sett for løyvinga.

Vedlegg 2 oppsummerar krava til forvaltninga av tilskotsordningar.

1 Krav til mål og resultatstyring

Fylkeskommunane skal forvalte midlane over postane 60 og 61 etter prinsippa for mål- og resultatstyring. Dette inneber mellom anna å utarbeide eit mål- og resultatstyringssystem med indikatorar og resultatkrav som svarer til fylkesplanen sine mål for regional utvikling.

Innovasjon Noreg har overordna mål som er i tråd med nasjonale mål og strategiar. I den grad fylkeskommunane ikkje utarbeider eigne mål- og resultatkrav for midlar til Innovasjon Noreg, vil Innovasjon Noreg sine mål og strategiar vere førande.

2 Krav til kunngjering

For å sikre lik handsaming skal midlane kunngjerast. Midlane må kunngjerast på ein slik måte at ein når heile målgruppa som tilskotsordninga tek sikte på. Kunngjeringa må seie noko om formål, tildelingskriterium, kva for opplysningar søkjaren må gi i søknaden, og eventuell søknadsfrist. Fylkeskommunane eller dei aktørane som forvaltar midlar på vegner av fylkeskommunane, er ansvarlege for at midlane kunngjerast.

3 Prosedyrar ved søknadshandsaming, tildeling av midlar m.m.

Behandlinga av søknadar skal følgje reglane i forvaltningslova. Tilskot skal tildelast på grunnlag av søknad. Avgjerder om tildeling av tilsegn skal vere skriftleg dokumenterte. Dette gjeld også elektroniske søknadar.

Vilkår og rutinar for registrering av tilsegner, aksept av vilkår, utbetaling

Alle forvaltarar skal føre oversikter der det til kvar tid går fram kva som er omfanget av tilsegner, tapsfondsavsetningar og utbetalingar under ordninga.

Tilskotsmottakar skal skriftleg akseptere at tilskotet blir motteke med dei vilkåra som er gitt innan ein rimeleg fastsett frist. Dersom tilskotet er under 100 000 kr kan fylkeskommunane sjølv velje om mottakar må gje skriftleg aksept. I slike tilfelle må prosjektet vere fullfinansiert av prosjekteigar og fylkeskommunen. Fylkeskommunane må sette tidsfrist for bortfall av tilsegn. Fylkeskommunane må vidare etablere rutinar for å inndra tilsegn og for kva reaksjonar dei vil setje i verk i dei tilfelle der midlane ikkje blir brukt i tråd med føresetnadene. Dette må gå fram av tilskotsbrevet til mottakar.

Som ein hovudregel skal tilskot utbetalast etterskotsvis. Tilskot skal ikkje nyttast til å regulere likviditeten til tilskotsmottakaren. Dersom tilskotet skal dekkje driftskostnader, kan det betalast ut i terminar tilpassa profilen på kostnadene. Heile tilskotet kan ikkje utbetalast før prosjektet er avslutta. Som hovudregel skal 25 pst. av tilskotet haldast tilbake til prosjektet er avslutta og resultatskjema, ev. rapport, er sendt inn. Dersom sluttrekneskapen viser at arbeidet ikkje er utført i det omfanget som er føresett, eller til den oppgitte kostnaden, skal tilskotet reduserast i høve til det.

Klagehandsaming

Enkeltvedtak som fylkeskommunane har gjort, og som er behandla i medhald av desse retningslinjene, kan klagast inn til fylkestinget eller den fylkestinget har gitt fullmakt. Lova om handsamingsmåtar i forvaltningssaker (forvaltningslova) av 10. februar 1967 gjeld ikkje

for Innovasjon Noreg si forvaltning av midlar over Kommunal- og regionaldepartementet sitt budsjett, og vedtak som Innovasjon Noreg har gjort, kan ein ikkje setje fram klage mot.

Krav til rekneskap og attestasjon frå revisor

Tilskotsmottakar skal føre separat rekneskap for bruken av midlane.

Før sluttutbetaling av enkelttilsegn, må det liggje føre revisorattestert rekneskap dersom tilskotet overstig 100 000 kroner. Det er statsautorisert revisor eller registrert revisor som skal attestere. Tilskotsmottakarar som ikkje er revisjonspliktige, kan få rekneskapet bekrefta av autorisert rekneskapsfører. Oppdragsutføringa skal då gjennomførast i samsvar med god rekneskapsskikk og bransjestandard. Rekneskapet skal vere sett opp slik at det kan samanliknast med budsjettoverslaget som låg til grunn for tilskotet. Krav om revisorattestert rekneskap gjeld ikkje for tilskotsmottakarar som blir revidert av Riksrevisjonen.

For midlar forvalta av dei nasjonale verkemiddelaktørane delegerar departementet det til verkemiddelaktørane å fastsetje nærare reglar for kontroll og oppfølging av tilskotsforvaltninga, medrekna attestasjon frå revisor. Verkemiddelaktørane skal dokumentere overfor departementet korleis dei følgjer opp kontrollen med tilskotsforvaltninga.

4 Oppfølging og kontroll

Krav til internkontroll

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskot, skal dei som forvaltar tilskot ha etablert system, rutinar og tiltak som har til oppgåve å førebyggje, avdekkje og korrigere feil og manglar. Forvaltar skal sikre korrekt saksbehandling og rapportering, kontrollere at misleghald og økonomisk kriminalitet blir førebygd, at tilskotsmidlane kjem føremålet til gode, at måla blir nådde, og at vesentlege avvik frå dette blir førebygde, avdekte og eventuelt korrigerde. Det gjeld hos fylkeskommunane, men òg i dei tilfelle fylkeskommunane delegerar delar av eller heile forvaltninga til andre aktørar. Forvaltar har ansvar for å ha gode internkontrollsystem. Internkontroll er eit formalisert kontrollsystem, der kontrollaktivitetar blir utforma, gjennomført og følgt opp med basis i vurderingar av risiko for styringssvikt, feil og manglar i verksemda sine arbeidsprosessar. Ut frå ei vurdering av det samla risikonivået og kva som er dei vesentligaste risikomomenta, skal den som forvaltar midlane fastsetje kva kontrollpunkt som er mest aktuelle og kven som skal utføre kontrollen.

Årsrapportering til Kommunal- og regionaldepartementet

Fylkeskommunane, Innovasjon Noreg og dei aktørane som forvaltar midlar på vegner av fylkeskommunane, skal kvart år rapportere om bruken av midlane. Fokuset i rapporteringa skal vere på resultat og effektar av verkemiddelbruken. Tidspunkt for rapportering og eventuelle utfyllande rapporteringskrav blir gjorde kjende i dei årlege tilskotsbreva frå Kommunal- og regionaldepartementet.

Kontroll

I samsvar med § 10 i løyvingreglementet og § 12 i Lov om Riksrevisjonen kan departementet og Riksrevisjonen føre kontroll med at midlane er nytta slik det var føresett. Det skal overfor tilskotsmottakaren takast atterhald om at tilskotsforvaltaren har høve til å føre kontroll med at midlane blir nytta etter føresetnadene.

Tilskotsmottakarar skal rapportere i samsvar med dei krava som går fram av tilskotsbrevet med vedlegg.

Som ledd i oppfølginga av tilsegnsmottakarane skal fylkeskommunane og dei aktørane som forvaltar midlar på vegner av fylkeskommunane,

- sjå til at avtalte rapportar faktisk er mottekne og at han inneheld rett informasjon
- gjennomføre tenlege kontrollar av kvaliteten på informasjonen
- gi nødvendig tilbakemelding til tilsegnsmottakarar om rapporteringa
- treffe tiltak dersom kontrollen avdekkjer avvik

Ut frå gjennomgangen av motteken innrapportering skal det vurderast om det er nødvendig med ytterlegare oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekkjer moglege avvik. Dette kan til dømes omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligg til grunn for utarbeiding av innrapportert informasjon, nærmare rekneskapsgjennomgang eller annan kontroll med at midlane er nytta som føresett, jf. § 10 andre ledd i løyvingreglementet.

Konsekvensar ved feil bruk av midlane

Fylkeskommunane vil bli varsla i eige brev frå departementet, dersom departementet oppdagar eller mistenker feil bruk av midlar. Fylkeskommunane vil få høve til å gi si vurdering av saka før departementet konkluderar. Gjenteken feilbruk vil medføre krav om tilbakebetaling ved ein reduksjon i løyvinga til fylkeskommunane på tilsvarande beløp i det påfølgjande budsjettåret. Fylkeskommunane vil bli varsla om feil bruk av midlane i andre fylkeskommunar slik at dei kan korrigere tilsvarande bruk av midlar.

Dersom departementet eller fylkeskommunane oppdagar feil bruk av midlane hos andre forvaltarar, gjeld det same sanksjonsregimet som over. Fylkeskommunane vil då ha ansvaret for å sanksjonere.

Vilkår og rutinar for handsaming av for mykje utbetalt tilskot

Inndraging av tilskot frå tilskotsmottakar, kan krevjast dersom mottakaren ikkje sender inn rapportar slik føresetnaden er i tilskotsbrevet, gir opplysningar som ikkje er rette, ikkje har nytta tilskotet etter intensjonen, om prosjektet krev mindre kapital enn venta, eller om det er utbetalt for mykje tilskot. Slike krav skal fremjast av tilskotsforvaltar i tilskotsbrevet. Dersom mottakaren ikkje betaler tilbake i slike tilfelle, skal den som har gitt tilskot, vurdere rettslege skritt for å få utbetalt tilgodehavandet.

Dersom EFTAs overvakingsorgan ESA finn at støtte er gitt i strid med regelverket om offentleg støtte i EØS-avtalen, kan ESA påleggje norske styresmakter å krevje at støtta blir betalt tilbake, jf. § 3 i lova av 27. november 1992 om offentleg støtte og § 5 i forskrifta av 4. desember 1992 om offentleg støtte. Dersom den utbetalte støtta skal betalast tilbake etter desse reglane, skal det leggjast til renter og renters rente, som fastsette av ESA, gjeldande frå den dagen støtta er motteken og fram til tidspunktet for tilbakebetaling.

5 Evaluering

Kommunal- og regionaldepartementet vil med visse mellomrom setje i verk evalueringar av virkemiddelbruk over postane 60 og 61 eller fylkeskommunane si forvaltning av desse midla. Fylkeskommunane skal også gjennomføre evalueringar av egne satsingar og program. Evalueringane må tilpassast omfanget av midlar. Løyvinga frå postane 60 og 61 kan nyttast til dette. Evalueringar ligg ikkje innanfor den ytre ramma på 5 pst. som kan nyttast til å dekkje administrasjons- og gjennomføringskostnadar ved forvaltninga. Departementet skal i samband med årsrapporteringa varslast dersom fylkeskommunane eller andre som forvaltar midlar på vegner av fylkeskommunane, planlegg å gjennomføre evalueringar av verkemidla. Departementet ber vidare om få oversend kopi av evalueringane når dei ligg føre, samt å bli informert om hovudresultat frå evalueringane.

Vedlegg til retningslinjene:

1. Offentleg støtte – støttereclar og støtteintensitetar for støtte til enkeltbedrifter
2. Oppsummering av krava til forvaltninga av tilskotsordningar
3. Soneinndeling

Vedlegg 1

Offentleg støtte – støttereclar og støtteintensitetar for støtte til enkeltbedrifter

Vedlegget er ikkje eit fullstendig samandrag av reglane for offentlig støtte.

Fylkeskommunane og dei som forvaltar midlar på vegne av fylkeskommunane finn fullstendig og oppdatert informasjon på nettsidene til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, sjå

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/konkurransepolitikk/regler-om-offentlig-stotte.html?id=592103>

1. Generelt

EØS-avtalen set grenser for kva slags høve norske styresmakter har til å gi støtte til næringsverksemd. All tildeling av offentlig støtte skal vere i samsvar med The EFTA Surveillance Authority's (ESA) State Aid Guidelines, kommisjonsforordningane om gruppeunntak og bagatellmessig støtte. Nedanfor er eit utdrag av reglane for offentlig støtte. For meir informasjon, sjå Fornyings- og administrasjonsdepartementets nettsider om offentlig støtte

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/konkurransepolitikk/Regler-om-offentlig-stotte.html?id=592103>

Særleg aktuelle regelverk for bedriftsstøtte finansiert over Kommunal- og regionaldepartementet sitt budsjett er:

- ESA sine retningslinjer for regionalstøtte
- ESA sine retningslinjer for støtte til Forsking, utvikling og innovasjon
- EU sine gruppeunntak
- EU sin forordning om bagatellmessig støtte

2. Det distriktspolitiske virkeområdet for regionale utviklingsmidlar

Av Forskrift om geografisk verkeområde og bruk av dei regional- og distriktspolitiske verkemidla (15. desember 2006) (vedlegg 1) går det fram kva for kommunar som utgjer det distriktspolitiske verkeområdet for regionale utviklingsmidlar. For ei oversikt over kva for sone dei ulike kommunane er plasserte i, sjå vedlegg 3.

3. Samla støtte - kumulasjonsreglar

Når eit prosjekt blir tildelt offentlig støtte frå meir enn ei kjelde, må støtta frå dei ulike kjeldene leggjast saman (kumulert) slik at ein ikkje kjem over den høgaste tillatne støttegrensa (inkludert bagatellstøtte). Ein søker er difor pliktig til å opplyse om anna støtte som blir gitt til det same kostnadsgrunnlaget. Dersom ny støtte skal tildelast som bagatellmessig støtte, må føretaket opplyse om kor mykje samla bagatellmessig støtte føretaket har fått dei siste tre åra. Samla offentlig støtte får ein ved å summere tilskot og eventuelle støtteelement i lån, garantiar og andre støtteformer. Kumulasjonsreglane er det

gjort greie for i kapittel 13 i ESAs retningslinjer for offentlig støtte. Dei gjeld med mindre det er spesifikke reglar for kumulering i dei ulike kapitla i ESAs retningslinjer for offentlig støtte.

4. Definisjonar

Brutto tilskotsekvivalent

Brutto tilskotsekvivalent (BTE) er eit mål på samla offentlig støtte til prosjektet eller bedrifta, målt i prosent av standard kostnadsgrunnlag. Standard kostnadsgrunnlag er summen av kostnadene som kan inngå i utrekningsgrunnlaget for støtte til dei ulike formåla. Dei maksimale støttesatsane som det er referert til i dette vedlegget, relaterer seg til BTE.

Små og mellomstore bedrifter (SMB)

Små og mellomstore bedrifter (SMB) er definerte som bedrifter som

A) har mindre enn 250 tilsette/årsverk, og

B) enten har

- ei årleg omsetning som ikkje overstig 50 millionar euro, eller
- ein balanse som ikkje overstig 43 millionar euro, og

C) er i samsvar med kravet om å vere uavhengig. Eit uavhengig selskap er eit selskap der mindre enn 25 prosent av kapitalen eller røysterettane er ått av eit selskap, eller fleire selskap i samarbeid. Desse grensene kan overskridast mellom anna dersom eit offentlig investeringsselskap, eit ventureselskap eller ein institusjonell investor eig bedrifta, under føresetnad av at dei ikkje har kontroll enkeltvis eller samla.

Sjølvestyrande lokale styresmakter med eit årleg budsjett på mindre enn 10 millionar euro og mindre enn 5000 innbyggjarar kjem også inn under dette unntaket.

Små bedrifter

Små bedrifter er definerte som:

A) Har mindre enn 50 tilsette

B) Enten har:

- ei årleg omsetning på mindre enn 10 millionar euro, eller
- ein balanse på som ikkje overstig 10 millionar euro

C) som over

Sjå elles definisjon av SMB og små bedrifter i vedlegget til kommisjonsforordning 364/2004; jf. <http://odin.dep.no/fad/norsk/tema/Konkurransopolitikk/stotte/071061-230017/dok-bn.html>

5. Støtte til investeringar

Det kan bli gitt investeringsstøtte til fysiske investeringar i samband med

- etablering av ny verksemd,
- utviding av eksisterande verksemd, eller
- investeringar som fører til utvikling av nye produkt eller til ei vesentleg endring i produktet eller produksjonsprosessen til ei eksisterande bedrift.

Ein kan støtte investeringar i eigedom, bygningar og anlegg/maskinar. Ein kan og støtte kjøp av informasjon og rettar som nokon har eigedomsretten til (kjøp av datasystem, programvare, intellektuelle eigedomslisensar og teknisk knowhow).

Maksimale kumulative støtteintensitetar for investeringsstøtte gjeldande frå 2007 (BTE)⁷			
Type bedrift/Sone	Store	Mellomstore	Små
IV	15	25	35
III	10	20	30

Sjå elles kap 25.B.4.2.1 i ESA sine retningslinjer for offentlig støtte.

Dersom ein gjenstand som er teken med i tilskotsgrunnlaget, blir seld eller nytta til anna formål enn føresett i løpet av fem år frå utbetalinga av tilskotet, kan tilskotet krevjast heilt eller delvis betalt tilbake eller omgjort til ordinært pantelån. Det same gjeld når gjenstanden blir flytt til eit lågare prioritert område eller ut av verkeområdet for dei distriktpolitiske verkemidla. Innovasjon Noreg kan etter ei konkret vurdering fastsetje ei kortare bindingstid for visse typar investeringar, mellom anna maskinar eller utstyr som i løpet av fem år er utdatert. Ved vurdering av om det skal reisast krav om tilbakebetaling, bør ein mellom anna leggje vekt på kor lang tid det har gått frå utbetalinga til bruksendringa eller salet skjer, kva gjenstanden skal nyttast til, og om ein får gevinst ved salet. Sjå elles kap. 25.B.4.1.1.32 i ESA sine retningslinjer for offentlig støtte.

Ein kan gje støtte til investeringar etter gruppeunntak for regional investeringsstøtte dersom føresetnadene i dette regelverket er oppfylte. Dersom aktuell støtte oppfyller dei vilkåra som er sette, er støtta lovleg utan førehandsgodkjenning frå ESA. Tiltaka må likevel meldast til Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Gruppeunntaket for regional investeringsstøtte tillet også ad hoc-støtte (støtte som ikkje er ein del av ei ordning) i samband med støtte frå ei transparent ordning for regional investeringsstøtte og ikkje utgjer meir enn 50 prosent av støtta til prosjektet.

Distriktsretta risikolån skal praktiserast i samsvar med notifisert ordning.

6 Støtte til små nyetablerte verksemdar

⁷ For støtte til skipsverft er maksimal støtteintensitet 12,5 prosent.

Støtte til små nyetablerte verksemdar kan ein gi for å stimulere til auka entreprenørskap innanfor det distriktspolitiske virkeområdet. Støtta er strengt avgrensa til små verksemdar, jf. EUs definisjon. Sjå punkt 4 for definisjon og omtale av små verksemdar.

Støtte til dette formålet må notifiserast til og godkjennast av ESA.

Støtta kan ikkje overstige 1 mill. euro per verksemd. Årleg støtte kan ikkje overstige 33 prosent av 1 mill. euro.

Støtta kan dekkje utgifter til tenester av juridisk, rådgivande og administrativ karakter knytte til opprettinga av verksemda. I tillegg kan støtte bli gitt til følgjande kostnader, såframt dei er oppstått dei første fem åra etter at verksemda vart oppretta:

- renter på ekstern finansiering og/eller eksternt lån og avkastning på eigenkapital innanfor referanserenta
- utgifter til leige av produksjonsutstyr og lokale
- energi, vatn, oppvarming, skattar/avgifter (med unntak for mva. og selskapsskatt) og administrative gebyr
- Avskriving, utgifter til leige av produksjonsutstyr/lokale og til lønnskostnader inkludert sosiale utgifter kan også støttast såframt den underliggjande investeringa eller jobbskapinga og rekrutteringstiltaket ikkje har vorte støtta tidlegare.

Kostnader knytte til utgifter til miljøskattar kan ikkje vere grunnlag for støtte.

Støtta kan ikkje overstige 30 prosent av kostnader det er gitt rett til i dei første tre åra etter at verksemda vart oppretta, og 20 prosent i dei neste to åra.

Verksemdar der éin eller fleire eigarar eig minst ein tredjedel av kapitalen og i tillegg er majoritetseigarar i eit anna selskap som i dei siste tolv månadane er lagt ned eller ikkje har vore operativt, kan ikkje få støtte. Verksemdar som søker støtte, må leggje ved relevant dokumentasjon knytt til dette.

Støtta kan ikkje kombinerast med anna offentleg støtte inkludert bagatellstøtte for å gå utover dei tillatne grensene for støtte.

Støtte som er gitt på grunnlag av feil informasjon frå søkeren, må tilbakebetalast.

Verksemdar som får slik støtte, kan òg få regional investeringsstøtte.

7. Støtte til SMB - konsulenthjelp og kunnskapsformidling ("mjuk støtte")

Vi viser til definisjonen og omtalen av SMB under punkt 4. Kommisjonsforordningane om SMB gjeld forutan støtte til konsulenthjelp og kunnskapsformidling ("mjuk støtte") også støtte til fysiske investeringar og FoU.

Støtte til konsulenthjelp og kunnskapsformidling kan ein berre gi til små og mellomstore bedrifter (SMB). Den maksimale støttesatsen er 50 prosent av kostnader som gir rett til støtte, det vil seie kostnader som er direkte relaterte til konsulenthjelp og kunnskapsformidling innanfor økonomi og leiing, implementering av ny teknologi, vern av immaterielle eigneluter og evaluering av nye forretningsområde. Tiltaka må tilfredsstille eit eingongsbehov for oppdatering av kunnskap. Det er ikkje høve til å støtte aktivitetar som er kontinuerlege eller periodiske, og som er med på å dekkje dei ordinære driftskostnadene til bedrifta (lovpålagd kontroll, lovpålagde oppfølgingstenester, vanleg skatterådgiving, ordinær juridisk hjelp, annonsering osv). Kostnader i samband med etablering av samarbeid og nettverk mellom SMB kan støttast, men ikkje rutineoppgåver som til dømes distribusjon eller marknadsføring som samarbeidet og nettverket gjer for bedrifta.

Støtte til konsulenthjelp og nettverk/samarbeidstiltak (BTE)		
Geografi	SMB	Store bedrifter
Heile landet	50	0

Reglane for støtte til SMB er landsdekkande.

Sjå elles kommisjonsforordning 70/2001 og 364/2004 for SMB:

<http://odin.dep.no/fad/norsk/tema/Konkurransopolitikk/stotte/071061-230017/dok-bn.html>.

Støtte til SMB kan bli gitt etter gruppeunntak dersom føresetnadene i dette regelverket er oppfylde. Dersom aktuell støtte oppfyller dei vilkåra som er sette, er støtta lovleg utan førehandsgodkjenning frå ESA. Tiltaka må likevel meldast til Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

8. Støtte til opplæring

Tilskot til opplæring kan nyttast til å dekkje utgifter til opplæringstiltak i bedrifta når tiltaket gjer at bedrifta kan setje i gang med opplæringstiltak ho elles ikkje kunne ha greidd. Støtta kan gå til interne kostnader. Ein kan ikkje gi støtte til opplæringstiltak som har preg av å vere driftsstøtte, til dømes utgifter til å dekkje introduksjonskurs for nytilsette og opplæringsutgifter i samband med at bedrifta gjennomfører lovpålagde endringar.

Maksimal støtteintensitet er avhengig av om opplæringa er definert som spesifikk opplæring eller generell opplæring. Med støtte til *generell opplæring* meiner ein støtte til praktisk eller teoretisk opplæring som ikkje berre, eller i hovudsak, kan knytast direkte til den noverande eller den framtidige jobben til den tilsette i bedrifta. Opplæringa har å gjere med den generelle aktiviteten i bedrifta og gir kvalifikasjonar som for ein stor del kan overførast til andre bedrifter eller andre arbeidsområde. Med støtte til *spesifikk opplæring* meiner ein støtte til opplæring som berre er relevant for den noverande eller den framtidige jobben til arbeidstakaren i bedrifta. Høvet til å overføre nytten av denne kunnskapen til andre bedrifter eller arbeidsområde er svært avgrensa. Tabellen nedanfor viser dei maksimale kumulative støttesatsane (BTE) som gjeld.

Støtte til opplæring (BTE)		
Type opplæring	SMB	Store bedrifter
Spesifikk opplæring	35	25
Generell opplæring	70	50

Det kan bli gitt regionale bonusar på 5 prosent på satsane over for tiltak innanfor sone III og IV i det distriktpolitiske virkeområdet.

Desse kostnadene gir rett til støtte:

1. Kostnader til kursleiarar, eventuelt honorar til ekstern kursleiar
2. Reiseutgifter for kursleiarar og kursdeltakarar
3. Andre vanlege utgifter i samband med opplæring, til dømes materiell og utstyr
4. Verdireduksjon av utstyr i den grad det blir brukt utelukkande til det aktuelle opplæringsprosjektet
5. Utgifter til konsulenttenester og rådgiving i samband med opplæringsprosjektet
6. Personalkostnader for kursdeltakarar opp til den totale summen av dei andre utgiftene som gir rett til støtte, jamfør punkta 1 til 5 ovanfor. Støtte til personalkostnader for kursdeltakarane må avgrensast til den tida som faktisk er nytta til opplæring. Dette inneber at eventuell tid som er brukt til ordinære produksjonsaktivitetar i samband med opplæringa, må trekkjast frå når ein skal rekne ut samla tid som gir rett til støtte. Utgiftene må dokumenterast på ein slik måte at dei kostnadene som gir rett til støtte, kjem tydeleg fram.

Opplæringsstøtte skal ikkje kumulerast med anna støtte.

Støtte til opplæring kan giast etter gruppeunntak dersom føresetnadene i dette regelverket er oppfylt. Dersom aktuell støtte oppfyller dei vilkåra som er sette, er støtta lovleg utan førehandsgodkjenning frå ESA. Tiltaka må likevel meldast til Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Sjå elles kommisjonsforordning 68/2001 og kommisjonsforordning 363/2004 om gruppeunntak for opplæringsstøtte:
<http://odin.dep.no/fad/norsk/tema/Konkurransepolitikk/stotte/071061-230017/dok-bn.html>

9. Støtte til forskning, utvikling og innovasjon utvikling (FoUoI)

9.1 Forskings- og utviklingsprosjekt

Støtte med formål å auke FoU-innsats i bedrifter ved å hjelpe dei til å utvikle innovative produkt, prosessar og tenester som vil styrke konkurranseevna og konkurransekrafta deira i stadig meir internasjonale marknader.

Aktivitetar som kan støttast

Berre prosjekt som faller inn under definisjonen av industriell forskning⁸ eller eksperimentell utvikling⁹ i høve til ESAs retningslinjer for støtte til FoUoI, kan støttast.

Kostnader som kan støttast

Berre kostnader direkte relatert til industriell forskning eller eksperimentell utvikling vil kunne støttast. Dette gjelder følgjande kostnader:

- Personellkostnader som lønn og sosiale kostnader til forskarar, teknikarar og annan stab i den grad de er tilsett i forskingsprosjektet.
- Utgifter til instrumenter og utstyr i den grad og i den periode dette er nytta til forskingsprosjektet. Om slike instrumenter og utstyr ikkje er nytta til det aktuelle forskingsprosjektet i hele instrumentets eller utstyrets levetid vil berre nedskrivingskostnadene, kalkulert etter god rekneskapspraksis kunne støttast.
- Utgifter til bygning og eigedom i den grad og i det tidsrom dette er nytta til forskings- og utviklingsprosjektet. For bygningar vil berre nedskrivingskostnader, kalkulert etter god revisjonspraksis kunne støttast. For eigedom vil transaksjonskostnader eller faktisk inntrufne kapitalutgifter kunne støttast.
- Utgifter til kjøp på marknadsmessige vilkår av kontraktsutsett forskning, teknisk kunnskap og innkjøpte eller lisensierte patenter frå eksterne miljø til marknadsspris, der transaksjonen er utført på ein transparent måte. I tillegg kan kostnader til konsulentar og liknande tenester støttes når disse berre er nytta til forskingsaktiviteten.
- Ytterligare faste kostnader som følgjer direkte av forskingsprosjektet.
- Andre driftsutgifter, inkludert kostnader til material og liknande produkt som oppstår i direkte tilknytning til forskingsaktiviteten.

⁸ Se pkt. 2.6

⁹ Se pkt. 2.6

Støtteintensitet

Maksimal støtteintensitet er følgjande, angitt i prosent:

	Små bedrifter	Mellomstore bedrifter	Store bedrifter
Industriell forskning	70	60	50
Eksperimentell utvikling	45	35	25

Bonusar

Maksimal støtteintensitet kan aukast med inntil 15 prosent opp til ein støtteintensitet på 80 prosent. viss:

- (i) prosjektet involverer reelt samarbeid mellom minst to verksemdar som er uavhengige av kvarandre og følgjande vilkår er oppfylte:
 - a. ingen av verksemdene ber meir enn 70 prosent av dei stønadskvalifiserte kostnadene ved samarbeidsprosjektet
 - b. prosjektet involverer samarbeid med minst eit SMB eller er grenseoverskridande (FoU-aktivitetane blir utført i minst to EØS-land).
- (ii) prosjektet involverer reelt samarbeid mellom ei verksemd og ein forskingsorganisasjon og følgjande vilkår er oppfylt
 - a. forskingsorganisasjonen ber minst 10 prosent av dei stønadskvalifiserte kostnadene
 - b. forskingsorganisasjonen har rett til å publisere resultata frå forskingsprosjektet så lenge desse kjem frå forskning utført av den aktuelle organisasjonen
- (iii) for industriell forskning kan bonus leggjast til dersom resultata av prosjektet er breitt formidla gjennom tekniske og vitenskaplege seminar, publisert i tekniske eller vitenskaplege tidsskrifter eller i allment tilgjengelege databasar/programvare som er gratis eller basert på open kjeldekode

For i) og ii) blir ikkje underleveransar rekna som samarbeid. I det som gjeld samarbeid mellom ei verksemd og ein forskingsorganisasjon, gjeld ikkje støtteintensitetane og bonusane i dette kapittelet for forskingsorganisasjonen.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

FoU-prosjekta skal vurderast av Innovasjon Noreg på grunnlag av kunden sin forretningsplan og finansiell informasjon.

Kunden må dokumentere eitt av følgjande:

- Auke av FoU-budsjett
- Der det finst ei strategisk omlegging av bedrifta sin FOU-utgifter som inneber ein monaleg risiko ved at bedrifta fokuserer på ein særleg innovativ og utfordrande teknologi som er ny for selskapet, men der dette ikkje nødvendigvis medfør auka utgifter til FoU

Form for stønad

Stønad kan ytast som tilskot, garanti, betinga lån og/eller risikolån.

9.2 Støtte til tekniske forstudiar

Stønad til verksemdar som har til formål å utføre tekniske forstudiar i framkant av iverksetjinga av eit industrielt forskings- eller eksperimentelt utviklingsprosjekt. Dette skal hjelpe til å rette opp marknadsimperfeksjoner knytt til imperfekt og asymmetrisk informasjon. Stønaden skal utløyse nye studiar. Det vil fyrst og fremst vere viktig å støtte prosjekt med høg grad av innovasjon.

Aktivitetar som kan støttast

Det kan berre ytast støtte til tekniske forstudiar. Som tekniske forstudiar blir rekna utgreiingar av moglege tekniske tilnærmingar, kva teknologi som er tilgjengeleg og vurderingar av tvilsmomenta i prosjektplanen.

Kostnadar som kan støttast

Berre kostnadar som er direkte knytte til gjennomføringa av den tekniske forstudien er stønadskvalifiserte:

- Personalkostnadar
- Konsulentutgifter
- Reisegodtgjersle
- Andre variable og faste kostnadar som oppstår direkte i tilknytning til den tekniske forstudien

Støtteintensitet

Maksimal støtteintensitet er som følgjer, angitt i prosent:

	SMB	Store bedrifter
Førebuing til industriell forskning	75	65
Førebuing til eksperimentell forskning	50	40

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Prosjektet blir vurdert av Innovasjon Noreg på grunnlag av ein omtale av dei teknologiske utfordringane som må avklarast før eit forskingsprosjekt kan gjennomførast.

Form for stønad

Stønden tek form av tilskot.

9.3 Stønad til kostnader til industrielle eigedomsrettar for SMB

Auka innovasjons- og vekstrate gjennom å støtte anskaffing og validering av patent og andre industrielle eigedomsrettar for SMB som har gjennomført FoU-aktivitetar. Verksemdar som kan vise til at produkt/prosessar/tenester er verna vil vere meir interessante for investorar og den tilgjengelege informasjonen om dei i marknaden vil auke.

Aktivitetar som kan støttast

Utgifter til patent og andre industrielle rettार knytte til forskingsstadia industriell forskning og eksperimentell utvikling er stønadskvalifisert. Innovasjon Noreg kan tilby finansiell stønad og rådgiving for SMB i prosessen knytt til registrering av rettार.

Kostnadar som kan støttast

Stønadskvalifiserte kostnadar inkluderer:

- Kostnadar knytte til registreringa av patent/rettar, registrering og handsaming av søknaden samt kostnadar oppstått ved fornying av søknaden før patent/rett har blitt etablert.
- Omsetjing og andre kostnadar oppståtte for å oppnå registrering eller godkjenning av rett/patent i andre jurisdiksjonar.
- Kostnadar oppståtte ved forsvar av gyldigheita til rett/patent under den offisielle handsaminga av søknaden og dei mogelege rettstridar, også når slike kostnader oppstår etter at patent/rett har blitt etablert

Støtteintensitet

Sjå 9.1 for støtteintensitetar

Støtteform

Stønad tek form av tilskot.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Innovasjon Noreg skal vurdere søknader etter følgjande kriterium:

- Produktet/løysinga si unikheit
- Høvet til rettighetsvern
- Påviseleg kommersiell nytte av rettsregistrering
- Verksemda si eigen evne til å dekkje kostnadene.

Dette er ikkje objektive krav, men skjønnskriterium som må vurderast frå prosjektet til prosjekt. Alle krava må ikkje vere oppfylte for at stønad under dette formålet kan ytast.

9.4 Stønad til unge innovative verksemdar

Formålet er å auke overlevings- og vekstraten for innovative oppstartsvirksomheter i tidleg fase. Unge innovative virksomheter med stort vekstpotensial går ofte gjennom ein lang utviklingsfase før dei kan realisere potensialet, og faren for at bedrifta ikkje lukkast, er stor. Det er følgjeleg manglar innanfor det private finansieringstilbodet til desse innovative virksomhetene. For å korrigere denne marknadssvikta som er knytt til ufullstendig og asymmetrisk informasjon, som rammar unge innovative bedrifter spesielt, vil støtte til unge innovative bedrifter vere eit nyttig verkty.

Stønadskvalifiserte virksomheter

Virksomheter som møter følgjande kriterium:

- Støttemottakar må vere ei lita bedrift som har eksistert i mindre enn seks år på støttetidspunktet

og

- Ein ekstern ekspert må etter ei vurdering kunne verifisere overfor Innovasjon Noreg at støttemottakar i nær framtid vil utvikle produkt, tenester eller prosessar som teknologisk sett er nye, eller monaleg forbetra i forhold til det nyaste som er tilgjengeleg i marknaden i EØS-området. Den eksterne ekspertten må også påvise at produkta, tenestene eller prosessane har ein risiko for å mislukkast teknologisk og /eller industrielt

eller

- Støttemottakar sin revisorstadfesta rekneskap viser at kostnader til forskning og utvikling utgjer minst 15 prosent av dei totale kostnadene i minst eit av dei tre siste åra før det året stønaden blir tildelt, eller i den noverande rekneskapsperiode for selskap utan finansiell historie.

Kostnader som kan støttast

Kostnader knytte til selskapet si utvikling av produkt, tenester og prosessar som oppfyller krava til innovasjonshøgde.

Støttenivå

Maksimalt støttenivå er som følgjer:

Områder	Små selskap
Alle områder	EUR 1 mill
Det distriktpolitiske virkeområdet iht til artikkel 61 (3) (c) i EØS-avtalen	EUR. 1,25 mill

Støttemottakar kan berre få støtte ein gang i den perioden dei kvalifiserer som unge innovative bedrifter. Innovasjon Noreg må kontrollere framdrifta i selskapet for å sjå til at det kvalifiserer som eit ungt innovativt selskap.

Kumulasjon

Støtte kan berre ytast ein gong i den perioden mottakar er kvalifisert som ung innovativ verksemd. Støtte til unge innovative bedrifter må koordinerast med anna støtte for å sjå til at det maksimale støttetaket ikkje overskrides. Støtte til FoUoI kan ikkje kumulerast med bagatellmessig støtte for same støtteberettiga kostnader for å omgå dei maksimale støtteintensitetane som er gjengitt i FoUoI-retningslinjene. Støtttemottakar kan berre få annen offentleg støtte enn FoUoI-støtte og risikokapitalstøtte først tre år etter at løyvinga som ung innovativ bedrift er gitt. Prosedyrane for kumulasjon må overvakast av Innovasjon Noreg og må vere ein del av kommunikasjonen rundt avgjeringsa.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Ein ekstern ekspert skal verifisere at krava for stønad i høve til FoUoI-retningslinjene er oppfylt gjennom ei vurdering av forretningsplanen, dersom ikkje vilkåra om verksemda sin del av kostnadene til forskning og utvikling er oppfylt, jf. 3.4.2.

I tillegg skal Innovasjon Noreg leggje generelle seleksjonskriterium til grunn, men spesielt leggje vekt på følgjande kriterium når dei vurderer søknaden:

- Forretningsplan og finansiell informasjon frå søkjaren
- Innovativ og teknologisk karakter av den føreslåtte forretningsplanen
- Stønaden sin addisjonalitet
- Risikograden knytte til den føreslåtte forretningsplanen
- Teknologisk vurdering frå relevante ekspertar

Form for stønad

Stønaden kan ytast som tilskot, garanti og/eller risikolån.

9.5 Stønad til prosess og organisatorisk innovasjon i tenester

Formål

Stønad til prosess og organisatorisk innovasjon i tenester er eit viktig insentiv for å stimulere innovative aktivitetar i næringslivet. Formålet er å gi støtte til selskap som implementerer nye eller monaleg forbetra produksjons- og leveringsmetodar inkluderte signifikante endringar i teknikkar, utstyr og/eller programvare.

Verksemder som kan støttast

Stønad kan ytast til SMB. Store selskap kan få støtte dersom foreslått prosjekt er i samarbeid med SMB og dei samarbeidande SMB ber minst 30 prosent av dei totale stønadskvalifiserte kostnadene.

Aktivitetar som kan støttast

Organisatorisk innovasjon viser til implementering av nye organisatoriske metodar. Desse kan vere endringar i forretningskikk, organiseringa på arbeidsplassen eller i eksterne samband. Prosessinnovasjon representerer endringar i produksjons- og leveringsmetodar

(ref. Oslo Manual 2005). I tenester er forskjellen mellom produkt og prosessar ofte uklar, og produksjon og konsum kan finnast samtidig.

Innovasjon i tenester fell ikkje alltid innanfor forskingskategoriane definerte i del 5.1 av FoUoI-retningslina, men er typisk mindre systematiske og stammar ofte frå samhandling med kundar, etterspørselen i marknaden, tilslutning til forretnings- og organisatoriske modellar og praksis frå meir innovative sektorar eller frå andre tilsvarande kjelder.

Rutineprega eller periodiske forandringar på produkt, produksjonslinjer, produksjonsmetodar, gjeldande tenester og andre løpande aktivitetar, sjølv om desse endringane fører til forbetringar, kvalifiserer ikkje for stønad. Den prosessmessige eller organisatoriske innovasjonen må vere ny eller monaleg forbetra samanlikna med det nyaste som er tilgjengeleg i næringslivet i EØS-området.

Aktivitetane må oppfylle følgjande vilkår for å vere stønadskvalifisert:

- Organisatorisk innovasjon må vere knytt til bruken av Informasjons og kommunikasjonsteknologi (IKT) for å forandre organisasjonen
- Innovasjonen må vere formulert som eit prosjekt med ein identifisert og kvalifisert prosjektleiar, og identifiserte prosjektkostnader
- Resultatet av det støtta prosjektet må vere utvikling av eit nytt standard, av ein forretningsmodell, metodelære av konsept, som systematisk kan reproduserast, kanskje bli sertifisert og patentert
- Prosess og organisatoriske innovasjonen må vere ny eller monaleg forbetra i forhold til det nyaste innanfor næringslivet i EØS-området
- Prosess og organisatoriske innovasjonsprosjektet må medføre ein klar grad av risiko. Risikoen kan for eksempel visast ved prosjektkostnaden sett i forhold til omsetninga til føretaket, tida det har teke å utvikle den nye prosessen, forventa fortjeneste i forhold til prosjektkostnaden og potensialet for å mislukkast.

Kostnader som kan støttast

Sjå punkt 9.1 for kostnader som kan støttast.

For organisatorisk innovasjon er berre kostnader til IKT instrument og utstyr stønadskvalifisert under posten kostnader til instrument og utstyr.

Støtteintensitet:

Maksimal støtteintensitet er, angitt i prosent:

	Små	Mellomstore	Store*
Hele landet	35	25	15

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Prosjektet blir vurdert av Innovasjon Noreg på grunnlag av ei skildring av dei stønadskvalifiserte aktivitetane. I tillegg skal følgjande vurderast:

- Forretningsplan og finansiell informasjon frå søkeren
- Innovativ og teknologisk karakter av den føreslåtte forretningsplanen
- Stønadens sin addisjonalitet
- Risikograden knytt til den føreslåtte forretningsplanen

Form for stønad

Stønad kan ystast som tilskot, garanti, betinga lån og/eller risikolån.

9.6 Stønad til tenester for innovasjonsrådgjeving og støttetjenester for innovasjon

Stimulere innovasjon i SMB ved å forenkle tilgangen til tenester innan innovasjonsrådgjeving eller innovasjonsstønad levert av relevante tilbydarar.

Verksemder som kan støttast

Støttemottakarar må vera SMB

Kostnader og aktivitetar som kan støttast

For tenester innan innovasjonsrådgjeving:

- Bedriftsøkonomiske konsulenttenester
- Teknologisk assistanse
- Tenester innan overføring av teknologi
- Opplæring
- Konsulenttenester for å kjøpe, verne og drive handel med immaterielle rettar og for lisensavtalar
- Konsulenttenester i samanheng med bruken av standard.

For støttetjenester for innovasjon:

- Kontorlokale
- Databasar
- Teknisk bibliotek
- Marknadsundersøking
- Bruk av laboratorium
- Kvalitetsmerking
- Testing og sertifisering

Støtteintensitet

Selskapet må bruke statsstønad til å kjøpe tenester til marknadspris (eller dersom tenestetilbyderen er ei verksemd som ikkje arbeider for økonomisk vinning, til ein pris som reflekterer full kostnad i tillegg til ein rimeleg margin).

Maksimalt kan det ystast 75 prosent av stønadskvalifiserte kostnader, avgrensa oppetter til EUR 200 000 per selskap innanfor ein periode på tre år. Gitt nasjonal eller europeisk sertifisering av tenestetilbydaren kan opp til 100 prosent av stønadskvalifiserte kostnader dekkjast, framleis avgrensa oppetter til EUR 200 000.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Godkjenning av stønad vil verar basert på ei vurdering av den relevante informasjonen skaffa av verksemda:

- Den forventta nytten/bidraget av den føreslåtte aktiviteten
- Den innovative og teknologiske karakteren av det føreslåtte prosjektet
- Stønaden sin addisjonaltet

Form for stønad

Stønaden kan ystast som tilskot, garanti og/eller risikolån.

9.7 Stønad til lån av høgt kvalifisert personell

Setje SMB i stand til å låne høgt kvalifisert personell frå forskingsorganisasjonar eller store selskap for å utføre FoUoI-aktivitetar.

Aktivitetar som kan støttast

Lån av høgt kvalifisert personell frå forskingsorganisasjonar eller store selskap. Med lånt personell forstår ein mellombels tilsetjing av ein person i søkjarbedrifta for ein periode, og der personen kan returnere til sin arbeidsgjevar etter den mellombels tilsetjinga.

Det lånte personalet må ha vore tilsett i minst to år i forskingsorganisasjonen eller i det store selskapet som låner ut personen.

Stønad kan ikkje brukast til å dekkje konsulenttenester.

Kostnadar som kan støttast

- Stønadskvalifiserte kostnadar inkluderer:
- Personal- og tilsetjingskostnadar
- Reise-, flytte- og pendlekostnader
- Kostnader til rekrutteringsfirma

Støtteintensitet

Den maksimale støtteintensiteten er 50 prosent av dei stønadskvalifiserte kostnadene for ein periode på maksimum tre år per bedrift per tilsett lånt.

Støtteform

Støtten kan berre ystast i form av tilskot.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Godkjenning av søknaden vil basere seg på følgjande:

- Forretningsplanen til selskapet
- Den forventede nytten/bidraget frå den lånte personen
- Den innovative og teknologiske karakteren av FOUOI-aktivitetane den lånte personen vil arbeide med
- Teknologisk assistanse frå relevante ekspertar

Støttemottakaren må presentere ein plan for korleis det lånte personalet skal brukast for å nå strategiske mål og dokumentere at krava er oppfylte i samsvar med retningslinjene for FoUoI. SMB må føreleggje ein forretningsplan som skildrar det føreslåtte FoUoI-prosjektet og ei grunngeving for behovet og nytten av det lånte personalet. Planen må identifisere ei nyleg oppretta stilling i SMB og eit ansvar for at det lånte personalet vil arbeide på heiltid med FoUoI aktivitetar og ikkje vil fungere som erstatning for gjeldande arbeidskraft.

9.8 Stønad til innovative klyngjar - investeringsstønad

Formålet er å hjelpe til å styrkje prosessar som forenkler innovasjon og som ikkje blir realisert fullt ut med klyngja sin eigne midlar.

Verksemder som kan støttast

Administratoren av den regionale klyngja må vere eit eige rettssubjekt. Klyngja må ha eit sterkt langsiktige vekstpotensial og klare ambisjonar for eit langsiktig forpliktande samarbeid om innovasjon og internasjonaliseringsaktivitetar.

Følgjande fasilitetar kan støttast:

- Fasilitetar for opplæring og forskningssentra
- Ope tilgjengeleg forskingsinfrastruktur: laboratoria, testfasilitetar etc.
- Breibandsnett/-infrastruktur

Tilgang til lokala, fasilitetane og aktivitetane til klyngja skal ikkje vere avgrensa. Avgifter som blir kravde for å bruke fasilitetane og for å delta i aktivitetane til klyngja, skal reflektere kostnadene.

Kostnadar som kan støttast

Kostnader relaterte til investeringar i:

- Tomt
- Bygningar
- Maskiner
- Utstyr

Støtteintensitet, angitt i prosent.

	Små selskap	Mellomstore selskap	Store selskap
Investeringsstøtte	35	25	15

Støtteform

Støtten gis i form av tilskudd, lån og garantier.

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Innovasjon Noreg skal leggje følgjande kriterium til grunn:

- Ressursfundamentet til klyngja
- Partar som forpliktar seg til å samarbeide
- Internasjonalt fokus og marknadspotensial/marknadsdel
- Vidare utvikling av klyngja
- Innovasjonshøgde

Vurderinga skal innehalde ein analyse av teknologisk spesialisering av innovasjonsklyngje, noverande regionalt potensial, gjeldande forskingskapasitet og nærvær av klyngjer i EØS-området med liknande formål og potensielt marknadsvolum i forhold til klyngja som blir vurdert.

9.9 Stønad til innovative klyngjar - driftsstønad

Formålet er å hjelpe til å styrkje prosessar som forenkler innovasjon og som ikkje blir realisert fullt ut med klyngja sin egne midlar.

Selskap som kan støttast

Driftsstøtte til klyngeaktivitetar kan ytast til rettssubjekt som driv innovasjonsklynga. Klyngja må ha eit sterkt langsiktige vekstpotensial og klare ambisjonar for eit langsiktig forpliktande samarbeid om innovasjon og internasjonaliseringsaktivitetar.

Aktivitetar som kan støttast

- Prosesshandtering
- Nettverksaktivitetar
- Forenkle analytiske og strategiske prosessar
- Idé og produktutvikling
- Kommunikasjon

Kostnader som kan støttast

Følgjande kostnader til personell og administrasjon tilknytt drift av klyngja er støttekvalifiserte:

- Marknadsføring for å rekruttere nye selskap til klyngja
- Drift av klyngja sine ope tilgjengelege fasilitetar
- Organisering av opplæringsprogram
- Workshops og konferansar for å støtte kunnskapsdeling og nettverksaktivitetar mellom medlemene av klyngja

Søknadshandsaming og seleksjonskriterium

Innovasjon Noreg skal leggje følgjande kriterium til grunn:

- Ressursfundamentet til klyngja
- Partar som forpliktar seg til å samarbeide
- Internasjonalt fokus og marknadspotensial/marknadsdel
- Vidare utvikling av klyngja
- Innovasjonshøgde

Vurderinga skal innehalde ein analyse av teknologisk spesialisering av innovasjonsklyngje, gjeldande regional potensial, gjeldande forskingskapasitet og nærvær av klyngjer i EØS-området med liknande formål og potensielt marknadsvolum i forhold til klyngja som blir vurdert.

Støtteintensitet, angitt i prosent.

	Små selskap	Mellomstore selskap	Store selskap
Driftsstøtte	50		

Støtten kan ystast for ein periode på maksimalt 5 år. I særlege tilfelle og i høve til notifisering til overvåkingsorganet til EFTA kan støtta ystast for ein periode på inntil 10 år.

10. Bagatellstøtte (de minimis)

I følgje forordninga for bagatellstøtte kan ei bedrift få inntil 200 000 euro i bagatellstøtte over ein rullerande treårsperiode.

Transportsektoren, med unnatak av innkjøp av vegfraktkjøretøy for verksemder som driv vegfrakt, kan få bagatellstøtte. Det kan bli gitt opp til 100 000 euro til vegtransportsektoren. Resten av transportsektoren kan ta imot opptil 200 000 euro.

Bagatellstøtte kan ikkje giss til verksemder i vanskar, jf. ESAs retningslinjer for offentleg støtte.

Bagatellstøtte skal avgrensast til transparente former for støtte. Det betyr at støtte berre kan tildelast som bagatellstøtte når det er mogleg å rekne ut nøyaktig støtteelement (brutto tilskuddsekvivalent) i forkant av tildeling og utan at det er nødvendig å gjøre ei

risikovurdering. Dette inneber ei innskrenking i forhold til dagens regler som opnar for bagatellstøtte så lenge beløpet er under 100 000 euro over ein treårsperiode. Forordninga nemner lån, kapitaltilførsler, risikokapital og garanti som transparent støtte. Ein terskelverdi for garantiar blir innført; dersom det underliggjande lånet ikkje overstiger 1,5 millionar euro og garantien ikkje overstig 80 prosent av lånet kan støtta bli betrakta som transparent. Verksemdar i vegtransportsektoren som ikkje er i vanskar kan få støtte under ei garantiordning såframt det underliggjande lånet ikkje overstig 750 000 euro.

Formelle prosedyrar må følgjast i forkant av tildeling av bagatellstøtte. Støtteytar er pålagt å skriftleg informere støttemottakar eksplisitt om kva for støtte som blir ytt, og kva for vilkår som gjeld for støtta. Denne informasjonen skal innehalde detaljerte referansar til forordninga. Støtteytar må òg få skriftleg stadfesting frå støttemottakar om ev. anna bagatellstøtte det gjeldande føretaket har motteke i de tre siste budsjettåra, inkludert det budsjettåret den bagatellmessige støtta blir tildelt i.

Bagatellstøtte kan i utgangspunktet ikkje kumulerast med anna offentleg støtte. Kumulasjon er likevel tillate såframt støtta ikkje overstig dei maksimale grensene for støtte i ei notifisert ordning eller i gruppeunntaka.

Bagatellstøtte	
Heile landet	Inntil 100 pst. støtte

11. Særleg om støtte til «sensitive sektorar»

Støtte til føretak som kjem inn under særskilt sektorregelverk (det vil seie omstilling, skipsbyggingsindustri, stålindustri, syntetisk fiberindustri, motorvognindustri og offentleg kringkasting), kan ein berre gi i medhald av det aktuelle sektorregelverket. Vidare har EØS-avtalen eit særskilt regelverk for støtte til transportsektoren. Sektorregelverka krev ofte at støtte til prosjekt av ein viss storleik må godkjennast av ESA. For nærare reglar, sjå ESA sine retningslinjer; <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

12. Støtte til skipsbygging

Det gjeld egne reglar for støtte til skipsbygging. Vi viser til *Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens bestemmelser om offentlig støtte til skipsbyggingsindustrien*, 19. mars 1999 nr. 246. Forskrifta inneber ei gjennomføring av rådsforordning 1540/98 om støtte til skipsbyggingsindustrien. Støtte til denne industrien krev som hovudregel notifisering av enkelttildelingar. Vi viser også til kapittel 24.B i ESA sine retningslinjer, <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=15134&1=1>

Nokre regelverk og gruppeunntak har egne reglar for støtte til skipsbygging, sjå difor dei enkelte regelverk.

13. Transportstøtte

Reglane for transportstøtte er heimla i retningslinjene for regionalstøtte. Transportstøtta sitt siktemål er å redusere ulemper for konkurranse som følgjer av lange transportavstandar, vanskelege transportforhold og spreidd busetjing for bedrifter som ligg perifert i forhold til meir sentrale område i Noreg.

Frå 1. januar 2007 er det opna for at fylkeskommunane kan ta i bruk ei regional transportstøtteordning. Ordninga gjeld frå 2007 til 2013 og skal finansierast og forvalta av kvar enkelt fylkeskommune. Det er fylkeskommunane sjølv som avgjer om dei ønskjer å prioritere midlar til transportstøtte. I tillegg til dei tre nordlegaste fylkeskommunane inkluderer ordninga kommunar i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Buskerud.

Dei nasjonale retningslinjene utgjer eit ytre rammeverk for ordninga. Fylkeskommunane må utarbeide eigne forskrifter/retningslinjer innafor desse nasjonale retningslinjene. Det er særleg viktig å sikre at ingen bedrifter blir overkompenserte.

Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarleg for rapportering av alle midlar under ordninga til EFTA sitt overvakingsorgan, ESA. Fylkeskommunen skal difor årleg rapportere om bruken av midlar til transportstøtte til Kommunal- og regionaldepartementet.

For meir informasjon, sjå

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/tema/andre/virkeomrader-retningslinjer-og-regler/transportstotteordningen.html?id=527177>

Vedlegg 2

Oppsummering av krava til forvaltninga av tilskotsordningar

Krav til informasjon og kunngjering

For å sikre lik handsaming skal forvaltar kunngjera støtteordningane, slik at ein kan nå alle potensielle søkjarar innanfor målgruppa. Kunngjeringa skal innehalde

- formål med ordninga
- målgruppe for tilskotsordninga
- kriterium for måloppnåing
- kriterium for tildeling
- krav til rapportering
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om kva form søknaden skal ha
- informasjon om kva opplysningar søknaden skal innehalde
- søknadsfrist

Krav til innhaldet i og forma på søknaden og saksbehandling

Søknadene skal vere skriftlege og skal mellom anna innehalde

- presise og realistiske mål som kan etterprovast
- realistisk prosjektplan med milestolpar og aktivitets- og resultatutgreiingar
- kostnadsoverslag og finansieringsplan med marginar for moglege usikre moment
- oversikt over motteke bagatellmessig støtte siste tre år, dersom relevant.

Utover dette avgjer forvaltar krav til innhald i og form på søknadene. Dersom søkjaren ønskjer å gjere vesentlege endringar i dei opphavlege planane, må endringane godkjennast av forvaltar før dei blir sette i verk. Forvaltar må vurdere om dei fattar enkeltvedtak og følgje forvaltningslova sine krav om høve til å klage. Dei fleste tilskotstildelingane vil vere einskildvedtak. Tilskotsforvaltaren skal uansett gi skriftleg melding om avslag på søknader.

Krav til innhaldet i tilskotsbrevet

Når ein søknad er innvilga, skal det stadfestast med tilskotsbrev. Nedanfor følgjer krav til innhaldet i eit slikt tilskotsbrev. Forvaltar kan tilpasse dette til eigne system og kontrollrutinar så langt det er i høve til Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6.3.3.

- Namn og adresse til mottakaren
- Storleiken på tilskotet
- Formål og kva slags tiltak midlane kan nyttast til
- Kostnadsoverslag som er lagt til grunn for tilsegna
- Krav om at prosjektet skal vere fullfinansiert før det blir sett i gang

- Eventuelle vilkår knytte til bruken av midlane Tilskotsmottakar skal skriftleg akseptere at tilskotet vert motteke med dei vilkåra som er gitt innan ein rimeleg fastsett frist dersom tilskotet er over 100 000 kr.
- Tidsfrist for bortfall av tilsegn.
- Utbetalingstidspunkt, utbetalingsrutinar og handsaming av eventuelt for mykje utbetalt tilskot
- Krav til rapportering
- Krav til rekneskap, revisorattestasjon, oppbevaring av rekneskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysningar som ligg til grunn for søknaden eller utrekninga av tilskotet
- Opplysningar om moglege kontrolltiltak og moglege reaksjonsformer dersom mottakaren ikkje opptre i samsvar med skriftlege føresetnader, til dømes tilbakebetalingar av tilskot
- Dersom tilskot blir gitt som bagatellstøtte, skal ein opplyse om dette.
- Dersom tilskot er skattepliktig, skal ein opplyse om det.
- I tilskotsbrevet skal det verte orientert om at det i medhald til § 10 i løyvingreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen vert teke atterhald om tilgjenge for Kommunal- og regionaldepartementet og Riksrevisjonen til å setje i verk kontroll med at midlane vert nytta som føresett.
- Ved enkeltvedtak skal ein opplyse om høve til å klage.

For nærmare informasjon om tilskotsforvaltning i staten sjå:

- Finansdepartementet: "Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten", sist endra 2010.
http://www.regjeringen.no/Upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf
- Finansdepartementet: Rettleiar "Om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten", frå 2004.
http://www.regjeringen.no/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Veileder_etablering_og_forvaltning_av_tilskuddsordninger.pdf
- Senter for statlig økonomistyring: "Sjekkliste for utvalgte prosesser i tilskuddsforvaltning", frå 2010.
http://www.sfso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Sjekkliste_tilskuddsforvaltning_nettersjon.pdf
- Senter for statlig økonomistyring: "Evaluering av statlige tilskuddsordninger", frå 2007.
http://www.sfso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Evalueringavstatligetilskuddsordningerpdf.pdf
- Senter for statlig økonomistyring: "Resultatmåling. Mål- og resultatstyring i staten", endra sist 2010.
http://www.sfso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Veileder_resultatstyring.pdf

- Senter for statlig økonomistyring: "Hvordan få en god start på risikostyring i statlige virksomheter" frå 2007.
http://www.sso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Hvordanfengodstartprisikostyringistatligevirksomheterpdf.pdf

Vedlegg 3

Soneinndeling

Soneinndeling for det distriktspolitiske virkeområdet for regionale utviklingsmidlar frå 1. januar 2007

Fylkeskommune	Sone	Kommunar
Østfold	Sone I	Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Trøgstad, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Råde, Rygge, Våler, Hobøl
	Sone III	Aremark, Marker, Rømskog
Akershus	Sone I	Alle kommunar
Oslo	Sone I	Oslo er i sone I
Hedmark	Sone I	Elverum, Sør-Odal, Stange, Løten, Ringsaker, Hamar
	Sone II	Nord-Odal
	Sone III	Våler, Åsnes, Grue, Eidskog, Kongsvinger
	Sone IV	Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Engerdal, Rendalen, Stor-Elvdal, Åmot, Trysil
Oppland	Sone I	Gran, Lunner, Jevnaker, Vestre Toten, Østre Toten, Gjøvik, Lillehammer
	Sone II	Øyer
	Sone III	Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Nordre Land, Søndre Land, Gausdal
	Sone IV	Ringebu, Sør-Fron, Sel, Nord-Fron, Vågå, Lom, Skjåk, Lesja, Dovre
Buskerud	Sone I	Hurum, Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Modum, Hole, Ringerike, Kongsberg, Drammen
	Sone III	Rollag, Flesberg, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå
	Sone IV	Nore og Uvdal
Vestfold	Sone I	Alle kommunar
Telemark	Sone I	Bamble, Siljan, Skien, Porsgrunn
	Sone III	Hjartdal, Sauherad, Bø, Nome, Drangedal, Kragerø, Notodden
	Sone IV	Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid, Seljord, Tinn
Aust-Agder	Sone I	Lillesand, Arendal, Grimstad
	Sone II	Iveland, Birkenes, Froland
	Sone III	Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Tvedestrand, Vegårshei, Gjerstad, Risør
	Sone IV	Åmli
Vest-Agder	Sone I	Søgne, Songdalen, Vennesla, Mandal, Kristiansand
	Sone II	Lyngdal, Lindesnes
	Sone III	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund
Rogaland	Sone I	Karmøy, Tysvær, Rennesøy, Strand, Randaberg, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå, Bjerkreim, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Eigersund

Fylkeskommune	Sone	Kommunar
	Sone II	Bokn, Forsand
	Sone III	Vindafjord, Kvitsøy, Finnøy, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal
	Sone IV	Utsira, Sauda
Hordaland	Sone I	Lindås, Øygarden, Meland, Osterøy, Askøy, Fjell, Sund, Os, Stord, Bergen
	Sone II	Austrheim, Radøy, Fusa, Bømlo, Sveio
	Sone III	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Austevoll, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne
	Sone IV	Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal
Sogn og Fjordane	Sone III	Alle kommunar
Møre og Romsdal	Sone I	Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Ålesund, Molde
	Sone II	Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein
	Sone III	Sunnadal, Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Aukra, Sandøy, Midsund, Nettet, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund
	Sone IV	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal
Sør-Trøndelag	Sone I	Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Trondheim
	Sone II	Orkdal
	Sone III	Selbu, Midtre Gauldal, Rissa, Ørland
	Sone IV	Tydal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Agdenes, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne
Nord-Trøndelag	Sone I	Stjørdal
	Sone II	Levanger
	Sone III	Inderøy¹⁰, Verdal, Leksvik, Frosta, Steinkjer
	Sone IV	Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Namdalseid, Verran, Mosvik⁹, Meråker, Namsos
Nordland	Sone III	Bodø
	Sone IV	Alle kommunar unntatt Bodø
Troms	Sone III	Tromsø
	Sone IV	Alle kommunar unntatt Tromsø
Finnmark	Sone IV	Alle kommunar

¹⁰ Soneplasseringa av dei tidlegare kommunane Inderøy og Mosvik vert vidareført fram til neste revisjon verkeområdet, det vil si ut 2013.

Regionalt handlingsprogram

for innovasjon og verdiskaping 2014

Foto: Ståle Ertzgaard (øverst til venstre), Asgeir Johansen STFK (nederst til venstre) og Therese Lee Jansen (foto til høyre)

Innhold

INNLEDNING	3
MÅL FOR REGIONAL UTVIKLING	8
UTFORDRINGER OG MULIGHETER	8
PRIORITERTE INNSATSOMRÅDER I 2014	16
ØKONOMISKE VIRKEMIDLER OG VIRKEMIDDELAKTØRER	21
MÅL- OG RESULTATSTYRING	26
VEDLEGG	28
1. REGIONALE PLANER OG STRATEGIER	29
2. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV REGIONALE UTVIKLINGSMIDLER	30
3. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV KOMMUNALE/REGIONALE FOND I 2014	31
4. OVERSIKT OVER INTERKOMMUNALE/REGIONALE SAMARBEID I SØR-TRØNDELAG	32

INNLEDNING

Regionalt handlingsprogram for innovasjon og verdiskaping i Sør-Trøndelag er et verktøy for en helhetlig og koordinert utviklingspolitikk for fylket. Programmet er overordnet og omfatter områder som det er mulig å påvirke for å oppnå en mest mulig effektiv og målrettet ressursbruk. Programmet skal utarbeides årlig og har fokus på tema av betydning for næringsutvikling herunder samfunnsmessig tilrettelegging.

Dette er andre utgaven av programmet og er en videreutvikling av handlingsprogrammet 2013.

Målgruppe for programmet

Handlingsprogrammet er et verktøy for å samordne ulike aktørers innsats og skape en felles mobilisering rundt viktige innsatsområder i Sør-Trøndelag. Det regionale partnerskapet er styringsgruppe og det er spesielt viktig at disse aktørenes virkemiddelbruk og utviklingsarbeid understøtter en samlet utviklingspolitikk for fylket.

De ulike partnerne har ulike dokumenter som understøtter deres respektive områder. Det er et uutnyttet potensiale i å samordne ulike dokumenter til et felles bredt kunnskapsgrunnlag. Som en illustrasjon på dette vises det til figuren under som er hentet fra STFK.

Kunnskapsgrunnlag

RØNDEL AG

Store
muligheter i
utnyttelsen av
et oppdatert
og bredt
kunnskaps-
grunnlag

Roller og ansvar – begrunnelse for planen

Fylkeskommunens rolle er definert fra regjering og departement til å ha ansvar for å fremme en helhetlig og ønsket samfunnsutvikling i egen region. Fylkeskommunen har derfor fått oppgaven med å være den ledende pådriver for å utnytte regionale og lokale fortrinn til regional utvikling innenfor bl.a næringsutvikling, forskning og utdanning. Arbeidet skal være basert på regionalpolitiske vurderinger og prioriteringer.

Fylkeskommunen har som en konsekvens av dette hovedansvaret for det regionale utviklingsarbeidet, og skal ta lederrollen i dette. Det forventes at fylkeskommunen videreutvikler arenaer der relevante aktører kan samarbeide om regionale strategier for bruk av ulike virkemidler til regional utvikling. Virkemidler i denne sammenheng omfatter: kompetanse, nettverk, politisk påvirkning, rådgivning, kapital og lovforvaltning.

Fylkeskommunen og kommunene er selvstendige forvaltningsnivå. Regionale statlige aktører arbeider etter retningslinjer fra overordna myndighet. Det forutsettes at aktørene samarbeider godt på områder med felles mål og overlappende innsats for å fremme regional utvikling. De statlige aktørene må klargjøre og utnytte eksisterende handlefrihet for regional tilpasning av innsatsen på sine områder.

Politisk forankring

Programmet bygger på følgende politiske grunnlag:

- Føringer fra staten, bl.a. tildelingsbrev fra KMD til fylkeskommunen
- Regional planstrategi for Trøndelag og for Sør-Trøndelag
- Strategiplanen 2014, STFK
- Retningslinjer for bruk av regionale utviklingsmidler

Sammenheng mellom det regionale handlingsprogrammet og målgruppens handlingsplaner

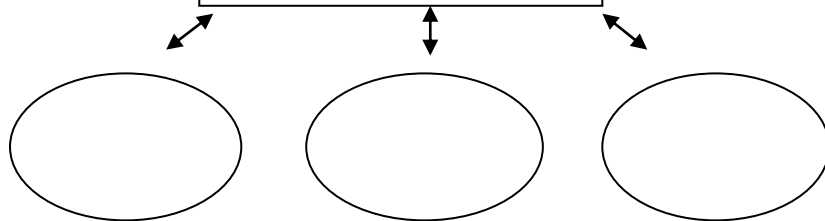
-En oversikt over planer som skal utarbeides (overtatt for tidl. Fylkesplan)

Regional planstrategi
for Sør-Trøndelag

-Partnerskapets plan

Regionalt
handlingsprogram for
innovasjon og verdiskaping

-Regionale og kommunale planer
-Bransjestrategier

I tillegg er det et samarbeid om Regionalt Bygdeutviklingsprogram og Handlingsplan for Landbruksmelding for Trøndelagsfylkene.

Aktørbildet

Aktørbildet i Sør-Trøndelag er komplisert, noe som er et resultat av regionens mangfoldige og varierte næringsliv, spenn mellom by og distrikt, mange FoU-aktører og statlige etablerte ordninger og aktører.

Dette er en situasjon som gjennom ulike prosjekt og tiltak har vist seg svært vanskelig å forenkle. Det positive er at det er mange aktører som jobber for utvikling av regionen, og hovedutfordringen er derfor å få til et felles målbilde og en god samhandling mellom aktørene for å sikre en god koordinering og optimal utnyttelse av ressursene.

Viktige partnerskap og samhandlingsarenaer

Partnerskap er en viktig arbeidsmetodikk i det regionale utviklingsarbeidet i Sør-Trøndelag. Partnerskap forstås som et forpliktende samarbeid med dialog, felles ressursinnsats og ansvarsfordeling. Partnerskapene skal normalt være satt sammen av aktører fra de tre aktørene på feltet («trippel helix»): næringsliv/ representanter for dette, FoU og offentlig forvaltning.

Regionalt -partnerskap

Det regionale partnerskapet fungerer som styringsgruppe for handlingsprogrammet. Partnerskapet består av følgende organisasjoner/ aktører: Regionrådene i Sør-Trøndelag, NHO Trøndelag (Næringslivets Hovedorganisasjon), LO (Landsorganisasjonen), NAV Sør-Trøndelag, Norges Forskningsråd, NTNU, HiST, SIVA, Fiskeridirektoratet, Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune. Fylkeskommunen har lederskap og sekretariat.

Prorektor for nyskaping
Johan E. Hustad
NTNU

Direktør
Bente Wold Wigum
NAV Sør-Trøndelag

Rådmann
Jon Ola Kroken
Fjellregionen

Kst. rektor,
Arnulf Omdal
Høgskolen i Sør-Trøndelag

Direktør
Vigdis Harsvik
Innovasjon Norge Sør-Trøndelag

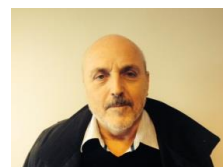
Rådmann
Roy Jevard
Trondheimsregionen

Regiondirektør
Merethe Storødegård
NHO Trøndelag

Regionansvarlig
Ragnar Waalen
SIVA

Seniorrådgiver
Harald Jensen
Fosen regionråd

Distriktssekretær
Per Olav Skurdal Hopsø
LO Sør-Trøndelag

Fylkesdirektør
Karen Espelund
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Sekretariatsleder
Rune Hegge
Værnesregionen

Landbruksdirektør
Tore Bjørkli
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Regiondirektør
Ståle Hansen
Fiskeridirektoratet region Trøndelag

Sekretariatsleder
Håkon Kibsgård Jordet
Orkdalsregionen

Regional repr.
Lars Andre Dahle
Norges Forskningsråd

Fagsjef
Gleny Foslie
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Seniorrådgiver
Ole Harris Hanssen
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Sekretariat:

Regionale og kommunale næringsplaner

For at regionen samlet skal lykkes er det viktig at det er gjennomgående/felles prioriteringer/strategier. I forbindelse med tildeling av årlige tilskuddsmidler til kommunene og til regionale fond, settes dette som en forutsetning fra fylkeskommunens side. Dette blir fulgt opp gjennom årlig rapportering ved at innvilgede prosjektsøknader skal vurderes opp mot mål, strategier og tiltak i kommunens næringsplan. Det er viktig å støtte opp under felles regional strategi, som bygger på å utnytte regionens særlige fortrinn.

Bransjepartnerskap

Den regionale handlingsplanen omfatter også de prioriterte bransjeområdene i Trøndelag. For disse bransjene er det utarbeidet strategiske planer med handlingsplaner og etablert partnerskap som har ansvaret for å følge opp disse planene.

- Marin Strategiplan Trøndelag
- Reislivsstrategi m/ kontaktforum for reiseliv i Trøndelag (mangler FoU-aktører).
- Landbruksmelding for Trøndelag, Regionalt Bygdeutviklingsprogram m/regionalt landbruksforum
- Kulturnæringsstrategi m/kulturnæringsforum

MÅL FOR REGIONAL UTVIKLING

Ambisjon

Utvikle Trøndelag til Europas mest kreative region.

Hovedmål

Bidra til bolyst og næringsutvikling i et bærekraftig Sør-Trøndelag

Bransjeplaner – mål

Se vedlegg 1 for oversikt over de ulike bransjeplaner, regionale planer og strategier.

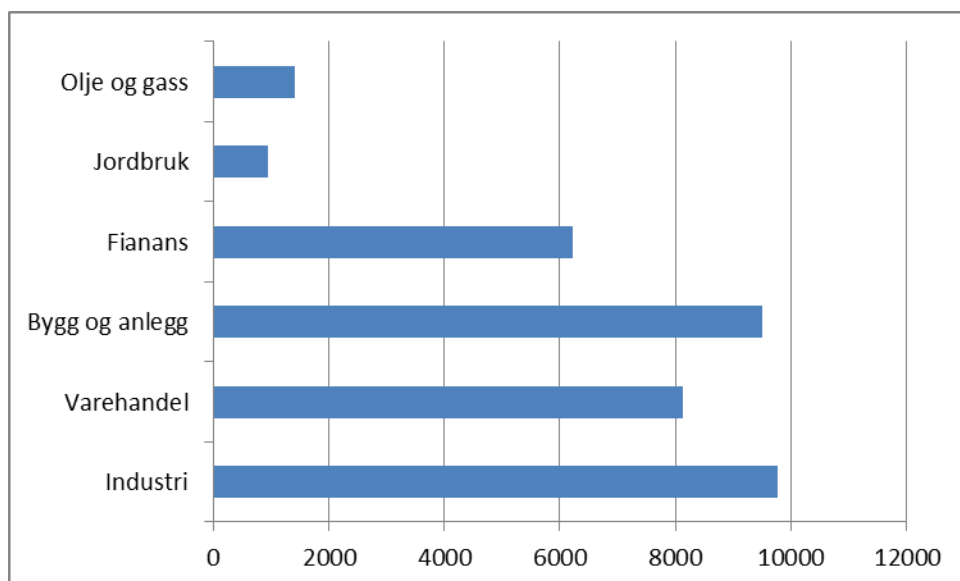
UTFORDRINGER OG MULIGHETER

Dette kapitlet beskriver hovedutfordringer og muligheter for næringsutvikling i Sør-Trøndelag som utviklingsarbeidet gjennom handlingsprogrammet for innovasjon og verdiskaping skal søke å svare på. Utfordringer og muligheter for enkeltbransjer er nærmere omtalt de enkelte bransjestrategier (jfr. vedlegg 1).

Næringsstruktur

Næringsstrukturen i fylket er variert sammensatt og ingen bransjer utmerker seg i vesentlig grad i nasjonal sammenheng mht. til størrelse. Denne differensieringen gjør at vi er mindre påvirket av konjunktorendringer enn mange andre fylker.

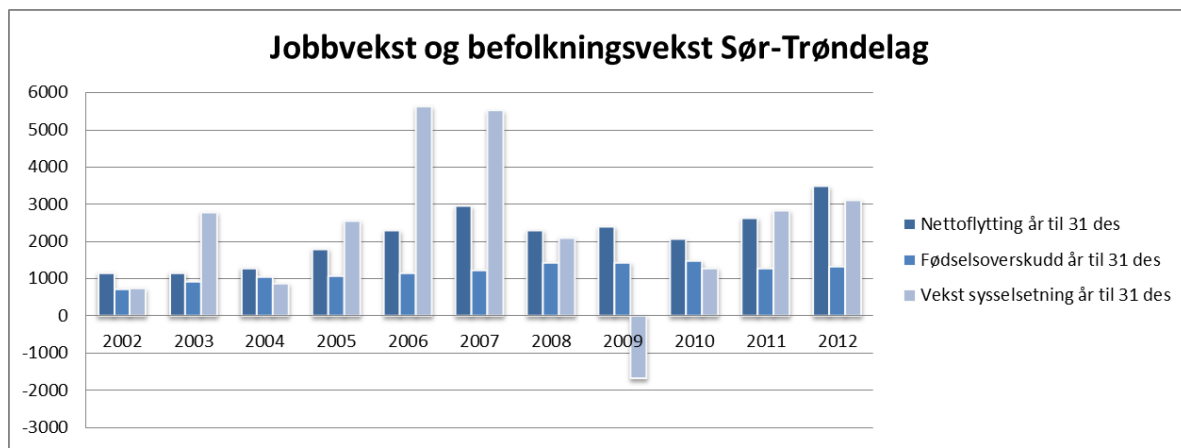
Ved utgangen av 2012 var det registrert 28.889 bedrifter i fylket med en sysselsetting på 159.700. Dette er omtrent på landsgjennomsnittet mht. til vekst i både sysselsetting og antall bedrifter målt fra 2009 til 2012.

BNP for Sør-Trøndelag i utvalgte bransjer 2012. Kilde: Konjunkturbarometer 2013 Sparebank 1 SMN

Arbeidskraft

- Sør-Trøndelag har høy bostedsattraktivitet og har trukket flere innflyttere til fylket enn arbeidsplassveksten skulle tilsi.
- Hitra/Frøya er svært attraktive for arbeidsinnvandrere og har hatt et sterkt oppsving i innflytting og befolkningsvekst de siste årene
- Trondheimsregionen har klart høyest befolkningsvekst.
- Det er en betydelig arbeidskraftreserve blant innvandrere og i grupper som er sykmeldte og personer som er i prosess mht. arbeidsavklaringspenger
- Til tross for god tilgang på arbeidskraft er det en utfordring å skaffe arbeidskraft med relevant kompetanse som næringslivet etterspør

Regionale utfordringer og muligheter

- Stor spredning i forhold til utviklingsvekst i fylkets kommuner. Kysten og Trondheimsregionen har størst vekst.
- Todelingen gjelder ikke bare olje gass/annet næringsliv men også kyst/innland. I tillegg til olje/gass har kysten en omfattende marin sektor, utbyggingsprosjektet på Ørland Hovedflystasjon og omfattende planer for videre vindkraftutbygging på kysten
- Et attraktivt Trondheim øker tiltrekningskraften for fylket totalt og gir positive effekter for mange av nabokommunene
- Sør-Trøndelag har nasjonalt og internasjonalt sterke universitets- og forskningsmiljøer.
- Kystområdene i Trøndelag er blant de beste i verden for havbruk, og oppdrettsnæringa står for en stor andel av all eksport i Norge
- Matsektoren gir nye muligheter både for grønn og blå sektor.
- Virksomheten i Norskehavet skaper stor aktivitet og omfattende ringvirkninger, og Statoils virksomhet sammen med leverandørindustrien er viktig for verdiskaping i regionen.
- Skognæringen er en komplett verdikjede med store utviklingsmuligheter, og har stor betydning for indre deler av fylket
- Fylkets kultur-, utmarks- og naturressurser gir grunnlag for opplevelsesbaserte næringer/reiseliv
- Næringsutvikling omkring utbyggingen Ørland hovedflystasjon representerer store muligheter for regionen.
- Midt-Norge er et underskuddsområde på kraft.
- Mulig potensial for næringsaktivitet basert på mineralforekomster i indre deler av fylket.

Markedsutvikling og internasjonalisering

- Globalisering er en drivkraft for innovasjon og nyskaping. Bare 14 prosent av norske bedrifter er i følge undersøkelse gjennomført av konsulentselskapet Damvad, markedsorienterte i den forstand at det samler informasjon om kunder og konkurrenter, sprer denne informasjonen i organisasjonen og aksjonerer i forhold til den. Sør-trøndersk næringsliv ligger omtrent på landsgjennomsnittet i forhold til markedsorientering.
- Eksporten er lav men svakt økende fra Sør-Trøndelag, og fylket er rangert som nr. 10 av landets fylker mht. til eksport.

Eksport fra Sør-Trøndelag Kilde: Konjunkturbarometer 2013 Sparebank 1 SMN

FoU og innovasjon/ kompetanse

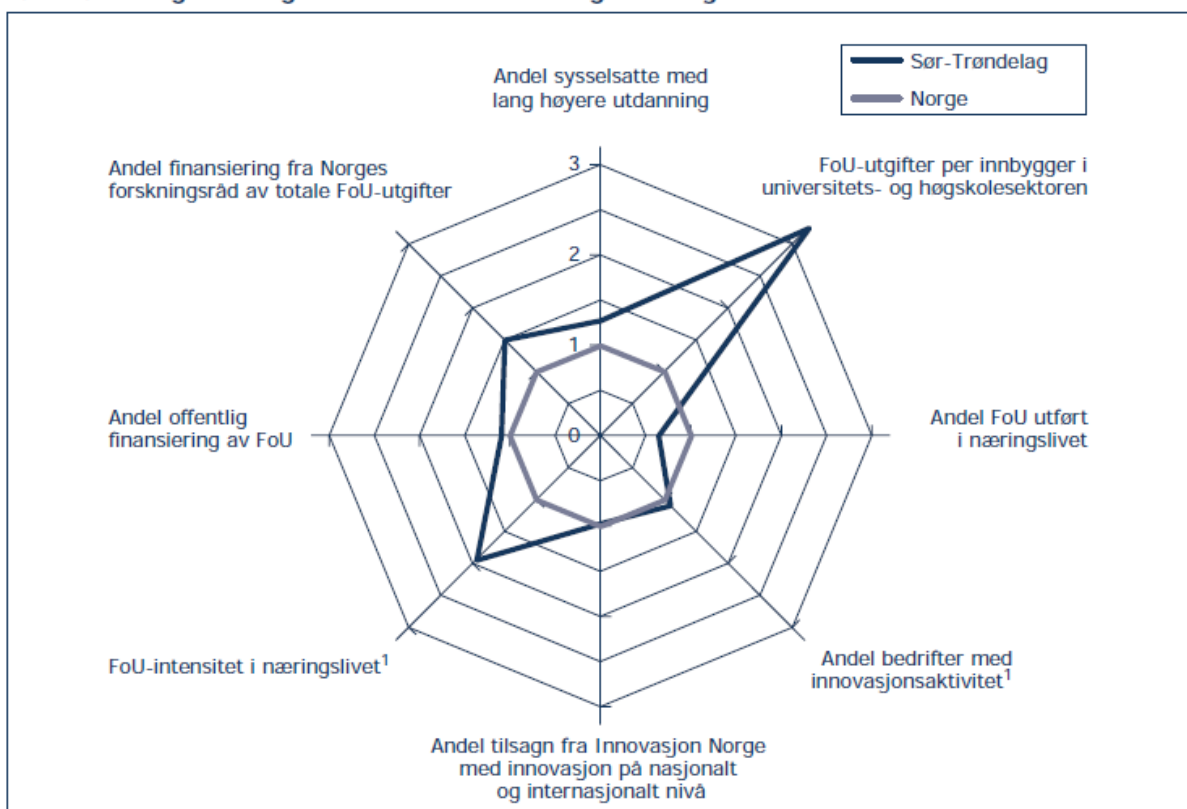
- Det er gjennom flere undersøkelser slått fast at regionens komparative fortrinn er kompetansemiljøet. Fylkets kunnskaps- og forskningsmiljø, med NTNU, SINTEF og HiST som de største, er viktige for kunnskap og innovasjon. Dette må benyttes og utnyttes på en optimal måte.
- Bedrifters innovasjonsevne er i økende grad avhengig av å aktivt trekke på ideer, impulser og spesifikke kompetanser fra sine nasjonale og internasjonale omgivelser gjennom hele innovasjonsprosessen.
- Etterspørselen etter forskning i fylket utenom Trondheim er lav. Dette gjelder med få unntak næringsliv og offentlige aktører generelt i alle kommunene. Det er behov for å motivere for økt bruk av FoU i næringslivet og offentlig virksomhet gjennom å synliggjøre mulighetene som ligger i forskning.
- Det er etablert flere spennende innovasjonsmiljø og bedriftsklynger i Trøndelag de siste årene som er viktige verktøy for nyskaping og næringsutvikling. Nedenfor følger en liste over bedriftsklynger med nasjonal finansiering gjennom Arena-programmet:

Arenaprojekt	tidsperiode	status
Innovasjon Midt-Norge Utspring	2004-2006 2007-2009	Ble videreført som prosjektet Utspring noen år. Lagt ned
MedITNor Medisinsk teknologi	2007 -2011	Videreført, finansieres med overskudd fra gjennomførte konferanser

Teknologi akvARENA Havbruksteknologi	2009-2012	Videreføres som medlemsforening, søker offentlig støtte
WindclusterMidNorway Vindklyngen	Startet 2009	Forlengelse i Arena- programmet, søker NCE
SmartWaterCommunitiesCluster Vannklyngen	Startet 2011-	Pågående
SmartGridServices Smarte el-nett	Startet 2011	Pågående
NextMedia Mediautvikling	Startet 2012	Pågående

- Sør-Trøndelag har en veletablert innovasjons infrastruktur med 5 næringshager (herav 1 felles m/Nord-Trøndelag) og 3 inkubatorer i tillegg til Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådets representasjon.
- Sør-Trøndelag fylkeskommune har prioritert å ha en desentralisert skolestruktur for videregående skole. Disse representerer viktige kompetansenav i sine regioner. Det er viktig at studietilbudet er i tråd med behovet i næringslivet og at næringslivet er aktive for å rekruttere elever til disse tilbudene. Videregående skole bør videreutvikles som kunnskapsnav i distriktet. Fylkeskommunen gjennomfører nå et prosjekt støttet av Kommunal- og regionaldepartementet i Midtre Gauldal for å prøve ut dette, med spesielt fokus på trebransjen. Frøya er en pilot for et samarbeid mellom NTNU og en videregående skole.
- Sør-Trøndelag skårer over landsgjennomsnittet på de fleste av de valgte indikatorene i NFRs indikatorrapport for 2013. Imidlertid verdt å merke seg at det er et stort forbedringspotensial når det gjelder andel FoU utført i næringslivet og i offentlig sektor.

Sør-Trøndelag – utvalgte indikatorer for FoU og innovasjon i 2011.

Kapital

Tilgang til risikokapital begrenser gründeres evne og mulighet til idéutvikling og oppstart. Til tross for at Norge er et av verdens mest kapitalrike land, synes det å være konstant mangel på kompetent risikokapital som klarer å ta de gode nye ideene og kunnskapsbedriftene gjennom de tidligste utviklingsfasene. Statlige virkemidler er derfor viktige for å bøte på svikten i dette risikokapital-markedet. Dagens landsdekkende såkornfond er forbeholdt bedrifter i senere faser enn tidligfase segmentet. Det er marginalt med generelle offentlige midler tilgjengelig i ideavklarings-, utviklings- og markedsintroduksjonsfasen.

Det er svært få norske forretningsengler tilgjengelige for trønderske gründerbedrifter og konsekvensen er derfor at innovative oppstartbedrifter, særlig i Trondheimsregionen, i stor grad mangler tilstrekkelig kapital til kommersialisering. Innovasjon Norges erfaring er at mange oppstartbedrifter, med stort potensial basert på radikale innovasjoner, derfor ikke blir realisert i markedet eller får vesentlige forsinkelser i sine kommersialiseringsprosesser.

Det er registrert et behov for kapital til bygging av pilot og demoanlegg innen miljøteknologiområdet og også innen andre teknologiområder. Det å kunne vise fram teknologien i slike demoanlegg vil gjøre veien til markedet vesentlig lettere. Videre foreligger det et betydelig potensiale for å utvikle mineralnæringen i Sør-Trøndelag. Forutsetningen er at det foretas betydelige investeringer både i en kartleggings- og i en oppbyggingsfase. Spesielt i kartleggingsfasen, der risikoen er svært stor, vil det pr i dag være svært vanskelig å skaffe til veie kapital for å gjøre de nødvendige undersøkelser. Vi vil møte noe av den samme problemstillingen dersom det for eksempel blir aktuelt å realisere IronMan prosjektet på Tjeldbergodden.

For øvrig er det innenfor dette området tatt et felles initiativ i regionen i forhold til å få gjennomslag for å desentralisere forvaltningen av deler av statens finansielle formue.

Fysisk infrastruktur

Sør-Trøndelag ligger på landstoppen når det gjelder bredbåndsutbygging. Det er en stor og viktig utfordring å få kommunene til å ta et bevisst/strategisk grep for å utnytte de mulighetene som ligger i denne utbyggingen.

God infrastruktur er ett viktig forhold næringslivet etterspør, ikke minst for transport av varer.

Noen spesielt viktige tema for fylket:

Landbruk og naturressurser

Melkeproduksjon er bærebjelken i sørtrøndersk husdyr- og jordbruksproduksjon. I 2010 sto melkeproduksjonen for 69 % av total verdiskaping og 64 % av total sysselsetting i jordbruket i fylket (NILF, Notat 2013-4). Antallet jordbruksforetak har gått jevnt nedover de seinere år med 2-3 % årlig de siste årene. På tross av denne nedgangen er jordbruksarealet fortsatt ganske stabilt. Unntaket er fjørfeproduksjonen som har hatt en svært sterk økning. Volumproduksjonen innenfor landbruket har imidlertid økt med ca 80 % de siste 50 år. På samme tid er arbeidsinnsatsen redusert med 75 %. Effektiviseringen handler om utvikling innen teknologi, planteforedling, husdyravl, fagkompetanse og driftsledelse.

Sysselsettingen i landbruket i Sør-Trøndelag går jevnt nedover. I følge SSB sine tall for sysselsetting etter næring var det i 2012 sysselsatt 3 600 personer i landbruket (Jord og skog). Sør-Trøndelag har om lag 70 produsenter av matspesialiteter. Det har vært en positiv omsetningsutvikling de siste 10 årene.

Sør-Trøndelag er en foregangsregion innenfor økologisk melkeproduksjon, som innebærer et særskilt utviklingsansvar innenfor næringa.

Skjetlein videregående skole og Skjetlein Grønt Kompetansesenter (SGK) har hver for seg og sammen stor betydning for den videre utviklingen av landbruket i fylket og regionen. Etableringen av SGK er en svært viktig og sentral del i arbeidet med å styrke det regionale, landbruks- og bygdebaserte næringslivet. Kompetansenettverk og kompetansearenaer skal bidra til utviklingsorientering gjennom kompetanseløft for større deler av verdikjeden. Det er spesielt fokus på tjenesteproduksjon, mat med vekt på storkjøkken/økologisk mat og fornybar energi. Den regionale samstemmigheten i etableringen og satsingen på SGK må også videreutvikles og foredles. Samarbeidet med Skjetlein vgs. er en viktig suksessfaktor. SGK har alle forutsetninger for å bli det sentrale verktøyet i relevant og oppdatert veiledning, rådgiving og kompetansetilbud for hele det etablerte og nyskapende landbruket i regionen.

Skjetlein Grønt Kompetansesenter. Foto: Ståle Ertzgaard STFK (foto til venstre) og Therese Lee Jansen

Bondens Marked (månedlig) og Trøndersk Matfestival (årlig, under Olavsfestdagene) er viktige arenaer for salg og markedsføring av matspesialiteter. Oi Trøndersk mat og drikke er en viktig organisasjon for utvikling av kompetanse og markedsføring knyttet til trønderske matspesialiteter.

I Sør-Trøndelag er det i over 10 år arbeidet systematisk med Inn på tunet og vi har i dag 70 Inn på tunet gårder. Av andre fokuserte tjenesteproduksjoner kan nevnes Bygdeservice.

I Sør-Trøndelag vil vi vektlegge følgende gjennomgående strategier på landbruksområdet:

- Areal- og naturressursene er grunnlaget for all matproduksjon
- Nettverk som utviklingsstrategi for landbruket
- Kompetanse i alle ledd
- Differensiering - rett virksomhet på rett plass

- Innovasjon i Sør-Trøndersk landbruk

Komplette og oppegående verdikjeder og skogindustri i Trøndelag er et godt utgangspunkt for verdiskaping i skogbruket. Skogindustrien i Trøndelag importerer samla sett en vesentlig del av råvarebehovet. Dette gir høge transportkostnader og industrien ønsker mere lokalt tømmer. Det viktigste enkelttiltaket for økt tømmer tilgang vil være vegbygging som bidrar til tilgang til skogarealene. Det er behov for økt nybygging av bilveganlegg, samt opprusting av eldre veganlegg slik at de tilfredsstiller dagens krav. De viktigste tiltakene for å oppnå dette vil være:

- Oppfølging av kommunevise hovedplaner for utbygging av et optimalt skogsvegnett
- Sikre fortsatt kompetanse på vegplanlegging i fylket
- Bidra til økt påvirkning for vegbygging gjennom lokale nettverk
- Optimalisering av skogarealene i forhold til behov for veg. Herunder større fokus på driftstekniske løsninger.

Trøndelag har et godt utgangspunkt for økt bruk og foredling av tre, med basis i lokale ressurser. Det er en oppegående skognæring, bra råstoffgrunnlag, kompetansemiljøer, et marked og vi har et godt budskap gjennom at økt bruk av tre er både et godt verdiskapingstiltak og klimatilskott. Mulighetene ligger i å kople kunnskapsarenaer med praktiske arenaer slik at kompetanse skapes i regionen.

Reindrifta i fylket og regionen er blant den best drevne i hele landet. Høy kompetanse, kvalitet og utviklingsorientering preger næringa. Reindrifta er det sentrale elementet i den samiske kulturen og har derfor i seg selv en verdi for å opprettholde og forsterke den samiske kulturen. Med sin eksklusivitet, kvalitet, lokal produksjon og foredling av kvalitetsprodukter samt reindriftas potensiale som opplevelsesprodukt i reiselivet, gjør næringa til både en viktig sysselsettingsfaktor, produsent, kulturbærer og brobygger mellom ulike kulturer og interesser.

Energi, klima og miljø

Midt-Norge er et underskuddsområde på kraft. Statnett bygger ut og forsterker sentralnettet for effektiv overføring av elektrisitet mellom overskudds- og underskuddsområder, og for å gi plass for ny elproduksjon. Energi- og miljøsektoren er på vei opp i Midt-Norge, både innen bio-, vind- og vannkraft. Det er spesielt stor økning innen leveranser til petroleumssektoren. Utfordringen er å holde trykket oppe, gjennom blant annet leverandørutvikling og å forsterke forskningsfokus i miljøene. Fortsatt synliggjøring av enøk-muligheter og av skogens potensial i klimasammenheng, til skogproduksjon og bruk av trevirke i bygg og bioenergi, er viktig.

Vindmøllepark på Hitra. Foto: Therese Lee Jansen (foto til venstre) og Ingram

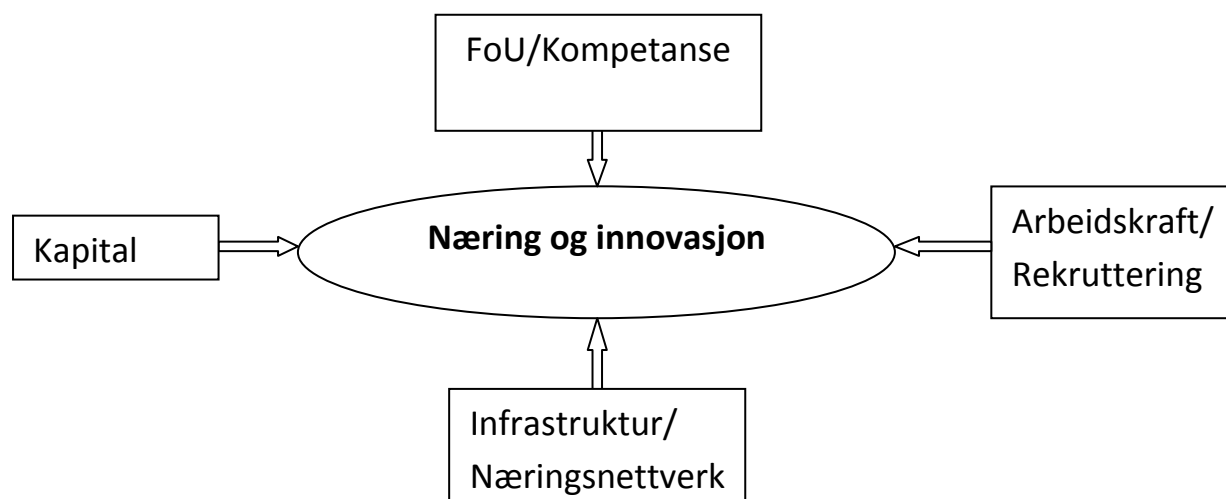
Sommeren 2013 ble konsesjonene for en omfattende mulig utbygging av vindkraft i trønderske kystområder stadfestet av regjeringen. Mulige investeringer på rundt 20 mrd.kr. innebærer både store muligheter og utfordringer for regionen. Viktig med en sterkere samhandling mellom regionalt næringsliv og FoU-miljøet med tanke på styrking av lokale leverandørmuligheter innen dette området.

Ørland hovedflybase

Vedtaket om å bygge ut Ørland som enekampflybase har konsekvenser, utfordringer og muligheter som en fortsatt ikke fullt ut aner konsekvensene av. Dette vil berøre store deler av Trøndelag og stiller store krav til samarbeid og koordinering for slik å utnytte mulighetene positivt. Dette utfordrer også det regionale partnerskapet som hver for seg har ulike berøringspunkter inn mot utbyggingen. Samhandling og felles innsats på dette området vil utvilsomt kunne gjøre en forskjell. Dette gjelder ikke minst i forhold til leverandørutvikling både i bygge- og driftsfasen, som er sentralt for at lokalt og regionalt næringsliv skal komme i posisjon for å få oppdrag.

Samtidig vil utbyggingen gi utfordringer, spesielt innenfor regionalt samarbeid og samfunnsmessig tilrettelegging, herunder organisering av næringsapparatet, infrastruktur og arealdisponeringer. Utbyggingen vil også gi utfordringer for landbruket da 2/3 av melkeproduksjonen i Ørland kommune ligger i de mest støyutsatte områdene.

PRIORITERTE INNSATSOMRÅDER I 2014

For 2014 videreføres de prioriterte områdene **FoU/kompetanse, infrastruktur og rekruttering**, og i tillegg så fokuseres det i år mer på **Kapital**. Utvalget er gjort blant de utfordringer og muligheter som er beskrevet foran, og med bakgrunn i innspill fra det regionale partnerskapet. Under hvert område er det oppført eksempler på aktuelle tiltak samt noen spesielle tiltak som partnerskapet ønsker å gjennomføre i 2014 med bruk av felles ressurser og økonomiske virkemidler. Prosjekter som skal finansieres vil bli vurdert i lys av disse prioriteringene.

For de enkelte bransjene er det utarbeidet egne bransjeplaner med handlingsplaner, se oversikt i vedlegg 1.

FoU / kompetanse for framtidig næringsvirksomhet

Arbeidslivet vil stille økt krav til kompetanse i framtiden. Det er derfor viktig å investere i kompetanse på alle nivå. Regional FoU-strategi for Trøndelag legger vekt på HVORDAN vi skal få økt bruk av forskning. Dette vil være førende for satsinger innenfor partnerskapet i 2014. Klynger og næringshager vil bli brukt som operative aktører overfor bedriftene.

Mål:

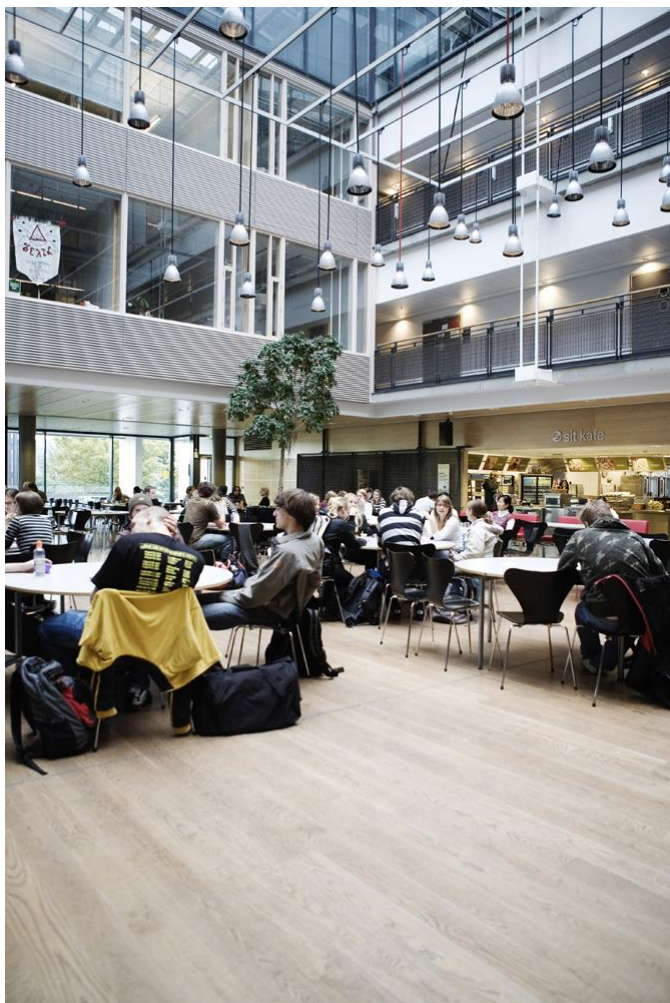
- Etablere system for bedre kobling bedrift med student/forsker på HiST og NTNU
- Økning i antall Skattefunnprosjekt i distriktskommunene

Eksempler på tiltak for økt FoU/kompetanse:

- FoU mobilisering i kommunene og offentlig sektor for øvrig. Fortsatt stort potensiale!
- Gjennomføre ytterligere SkatteFUNN kurs for næringshager og andre relevante aktører
- Nye tiltak for å tilrettelegge for mer samhandling mellom næringslivet og FoU-institusjonene
- Bedre koordinering mellom de regionale virkemiddelaktørene med spesielt fokus på virkemidlene VRI og Regionalt Forskningsfond
- Videreføring av prosjektet Kompetanseløft Trøndersk landbruk
- Videreutvikling av Skjetlein Grønt Kompetansesenter

Særlige felles tiltak for 2014:

- Felles innsats for å bidra til at bedriftene skal bli bedre bestillere av FoU og medvirke til å senke terskelen for samhandling mellom bedriftene og FoU- og utdanningsmiljøene. Som et ledd i dette skal det utprøves nye måter å samhandle på.

Illustrasjonsfoto: Therese Lee Jansen

Infrastruktur og næringsnettverk

Med infrastruktur og næringsnettverk menes i denne sammenheng anlegg og strukturer som må til for å legge til rette for næringsutvikling og innovasjon. Dette omfatter bl.a bredbånd og mobilsignaler, innovasjonsselskapene, næringsklynger og overordnede tiltak som må gjøres for en nødvendig profilmarkedsføring av reiselivet og matprodusentene i regionen. Samferdsel og kollektivtrafikk er et stort og viktig felt regionalt, men det behandles i andre planer og prosesser.

Fylkeskommunen er pådriver for å bygge ut bredbånd i Sør-Trøndelag. Gjennom flere år er det gitt tilskudd til utbygging av slik infrastruktur. Det er fortsatt husstander i vårt fylke som ikke er tilknyttet bredbåndsnettet, men hovedutfordringen nå er kapasitetsutvidelse og strategisk utnyttelse av de mulighetene denne infrastrukturen gir (gevinstrealisering).

Næringshagene har en sentral rolle for å bidra til innovasjon i distriktnæringslivet, herunder mobilisere til FoU, koblinger mellom næringsliv og kompetanse inkludert økt bruk av skatteFUNN ordningen.

Mål:

Vedtak om realisering av et Blått kompetansesenter

Eksempler næringsnettverk:

- Trøndernett (næringshager, inkubatorer, virkemiddelaktører) er en arena/nettverk for kompetanseheving, erfaringsutveksling, prosjektsamarbeid, og som fungerer som et diskusjonsforum
- Internasjonalt forum Trøndelag (Trondheim kommune, Næringsforeningen i Trondheimsregionen, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Konsulorpset i Trondheim, Trøndelags Europakontor, European Enterprise Network, NTNU, HiST, Innovasjon Norge, NHO Trøndelag), bl.a. bidra til å styrke næringsutvikling og regionens konkurranseevne gjennom tettere og bedre samhandling mellom virkemiddelapparatet, off. myndigheter/institusjoner og næringslivet.
- LENSEA er et samarbeidsnettverk i skogbruket
- Arena- og NCE prosjekt

Eksempler på tiltak infrastruktur:

- Legge til rette for ytterligere fiberdekning og bedre mobildekning
- Tiltak/prosjekt for å utnytte den digitale infrastrukturen
- Utvikle innovasjonsmiljøene (næringshager og inkubatorer) i de nasjonale programmene
- Utvikle eksisterende og nye klynger og bedriftsnettverk som samarbeidsform for bedrifter

Særlige felles tiltak for 2014:

- Realisere Blått kompetansesenter for å styrke hele verdikjeden innenfor havbruk inkl. FoU, offentlig sektor og næringsliv
- Videreutvikle næringshagene og styrke deres rolle med å bidra til økt kompetanse og innovasjon i distriktsnæringslivet, herunder bruk av VRI-virkemidler

Rekruttering til arbeids- og næringsliv

Rekruttering av kompetent arbeidskraft, spesielt til fagstillinger som krever fagbrev og høyere utdanning, vil i framtida være krevende både for næringsliv og offentlig sektor. På samme måte vil tilgang til arbeidsplasser for par i samme arbeidsmarkedsregion og muligheter for karriereutvikling være en utfordring. Innvandring er viktig for å imøtekomme deler av arbeidskraftbehovet, men vi klarer ikke å utnytte innvandrernes ressurser godt nok. Integrering og inkludering av innvandrere blir derfor viktig i mange kommuner

Utfordringene innen dette området berører en stor bredde av aktører og virkemidler. Det vil derfor være behov for brede prosesser med samordning og samarbeid for å komme fram til hensiktsmessige innsatsområder, strategier og tiltak.

For å kunne tiltrekke arbeidskraft fra utlandet som ønsker å bli over tid, spesielt i distriktet, er det viktig å kunne tilby opplæring. Dette gjelder både på vgs-nivå, høgskolestudier og innføring i norsk arbeidsliv, språk og kultur. Kommunene bør vurdere å tilby en bredere og mer omfattende undervisning i norsk. En slik tilnærming kan bidra til å øke permanent tilflytting. Flere kommuner er små, ofte med et begrenset arbeidsmarked og for å kunne tiltrekke seg arbeidskraft vil det være nødvendig med et ytterligere samarbeid i arbeidsmarkedsregioner.

Det er ikke bare er jobb alene som sikrer tilflytting, men også faktorer som ligger utenfor arbeidslivet. Kommunene må kunne tilby bolig/tomter, gode skoler og ikke minst gode tilbud innen kultur og fritid. I tillegg må kommunene bli flinkere til å bidra med å skaffe jobb til eventuelle ektefeller/partnere og andre integrerings-/inkluderings tiltak.

Fra NAV's side håndheves et mobilitetskrav for ledige, for å øke mobiliteten blant arbeidssøkere med dagpengerettigheter.

Mål:

- Økning i antall bosatte arbeidsinnvandrere i utvalgte kommuner

Eksempler på tiltak for rekruttering:

- Tilrettelegge for attraktive og robuste traineeprogram
- Bedre tilpasning mellom utdanning og arbeidslivets behov for kompetanse
- Utvikle steder hvor det både er attraktivt å bo og attraktivt å etablere seg
- Legge til rette for aktivt utviklingsarbeid
- Integrering/ «Global Future

Særlige felles tiltak for 2014:

- Breder involvering i det pågående Arbeidskraftmobiliseringsprosjektet og Inkluderingsprosjektet (Kysten er Klar), herunder fokus på tiltak for språkopplæring
- Innsats for å legge til rette for rekruttering av arbeidssøkende europeere med etterspurt kompetanse

Kapital

Generelt er det tilfredsstillende tilgang på kapital til å finansiere nyetableringer og investeringer i eksisterende bedrifter. Det er imidlertid vanskelig å skaffe nødvendig kapital i forbindelse med bedrifters vekstfase og til store industriprosjekt, demoanlegg o.l. Tilgangen på kapital gjennom såkornfondene har vært nedadgående og de fleste av dagens fond har kun tilgjengelig kapital til oppfølgingsinvesteringer. Unntaket er den største aktøren, Investinor.

Flere regioner i fylket opplever mangel i tilgangen på risikokapital og mangel på kompetanse til å analysere og vurdere lokale investeringsmuligheter. Det bør utredes muligheter for kompetente regionale investeringsselskap. Regionale investeringsselskap bør benytte seg av forvalterkompetansen som finnes i Trondheim og også brukes som døråpner for andre investeringsfond og investeringsmiljøer. Det bør også utredes muligheter for samfinansiering mellom offentlig og privat kapital i disse selskapene.

Mål:

- Økt tilgang på kapital til bedrifter i vekstfase og til kommersialisering av ideer basert på FoU-miljøene og utdanningsinstitusjonene

Eksempler på tiltak vedr. kapital:

- NTNU Discovery, tidlig såkorn-midler
- Lokale/regionale investeringsfond, f.eks. initiativ på Røros
- Regional innsats for å desentralisere forvaltningen av deler av statens finansielle formue

Særlige felles tiltak for 2014:

- Bidra til økt tilgang på kompetent kapital for videreutvikling av gode ideer, etablering av nye virksomheter og bedrifter i vekstfase i hele fylket

Illustrasjonsfoto: Asgeir Johansen, STFK

Fylkeskommunale utviklingsmidler

Programmets utviklingsinnsats skal ivareta hele fylket. De økonomiske virkemidlene kommer i hovedsak fra Kommunal- og Regionaldepartementet med føringer om at midlene skal utløse verdiskapingspotensialet i alle deler av landet. Midlene skal i hovedsak brukes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet, men deler av midlene kan også benyttes i sentrale strøk. Midlene skal medvirke til å styrke verdiskapingen i næringsmiljø og utvikle attraktive arbeidsplasser ved å fremme innovasjon, omstilling og nyetableringer. Midlene skal også medvirke til å utvikle lokal infrastruktur, kompetanse og attraktive steder.

Fylkeskommunens utviklingsmidler skal gå til nye og pågående utviklingsprosjekter i samsvar med programmets mål og innsatsområder. Driftsoppgaver støttes ikke.

Fylkeskommunen støtter tilretteleggende utviklingsprosjekter, dvs tiltak som legger til rette for en ønsket utvikling, f.eks etablere arenaer, prøve ut tiltak osv. Direkte tiltak til etablerere eller bedrifter går via Innovasjon Norge. Sammenheng med gjeldende politikk, planer og bransjestrategier skal synliggjøres. Prosjekter må være regionale, dvs omfatte mer enn en kommune.

De regionale utviklingsmidlene representerer ikke økonomiske virkemidler for utbygging av offentlig fysisk infrastruktur som veier, flyplasser, broer og bane. Nasjonal Transportplan og Fylkesvegplanen er de viktigste plandokumenter i denne sammenheng. Det kan være aktuelt å støtte utredninger og forprosjektoppgaver innenfor infrastrukturuområdet med regionale utviklingsmidler. Kommunale planprosesser støttes ikke.

Programområder med egne økonomiske rammer

Interreg

Nytt interregprogram igangsettes fra 2014 - 2020. Fylkeskommunen har positive erfaringer med samarbeidet Trøndelag – Jämtland og deltar i både Interreg A-program og i Interreg C-prosjekt. Evalueringen av A-programmet er positiv og de enkelte prosjektene skal støtte opp under de øvrige innsatsområdene.

Kompensasjonsmidler for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift

Fylkeskommunen får tildelt *Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift* (RDA-midler). Disse midlene forvaltes av de aktuelle kommunene (Midtre-Gauldal, Selbu, Agdenes, Rissa og Ørland) som har ansvaret for at bruken av midlene følger gjeldende retningslinjer fra KRD. Den fylkesvise fordelingen vil først foreligge i løpet av første kvartal 2014. Sør-Trøndelags andel var i 2013 12,7 mill.kr. I tillegg til dette mottok STFK 5,7 mill.kr. øremerket til bredbåndsutbygging fra samme posten.

VRI Trøndelag

VRI Trøndelag (Virkemidler for regional FoU og innovasjon) er et virkemiddel som skal bidra til forskningsdrevet innovasjon gjennom å mobilisere bedrifter i regionen til forskning, gjennom kompetansemegling og studentmobilitet.

Regionalt Forskningsfond Midt-Norge

Det midtnorske forskningsfondet er et samarbeid mellom fylkene Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Fondet disponerer en årlig ramme på om lag 25-30 mill. kroner og satsingsområdene er marin sektor, mat, maritim sektor, olje/gass, fornybar energi/miljøteknologi og innovasjon i offentlig sektor. Målet med ordningen er å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling og mobilisere til økt FoU-innsats i regionene. Videre skal de regionale forskningsfondene bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.

Oversikt over fylkeskommunale utviklingsmidler i 2014

	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Statlige utviklingsmidler, KRD	83 760 000	60 945 000
Lokal samfunnsutvikling (LUK-midler)	2 100 000	2 000 000
Renter statlige, overf. KRD *	4 300 000	3 800 000
Avkastning regionalt utviklingsfond *	1 200 000	420 000
Avkastning/bruk av marint utviklingsfond *	2 000 000	2 000 000
Inntekter konsesjonskraft *	12 000 000	10 000 000
Tilskudd til rekr., likestilling og komp.heving i landbruket (RLK) *	1 400 000	1 400 000
"Utbytte" fra IN's utlånsvirksomhet (utbet. til FK som en av eierne)		1 077 000
Delsum	106 760 000	81 642 000
Overført fra forrige år, ubenyttet ramme		
Overførte midler (ubenyttet stimuleringsmidler reg. næringsfond)	1 300 000	1 250 000
Overført fra tilskuddsmidler samferdsel	220 000	220 000
Sum ramme til disposisjon	108 280 000	83 100 000

* anslag

I tillegg forvalter fylkeskommunen kompensasjonsmidler for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift som tildeles av KMD i mars/april 2014 samt midler øremerket til bredbåndsutbygging.

Vedtatt fordeling 2014:

Innsatsområder 2014	Total
01. Lokal samfunnsutvikling/stedsutvikling	2 000 000
02. Kysten er klar	2 200 000
03. Arbeidskraft og kompetanse/Inkludering og rekruttering	1 150 000
04. Klima og miljø	1 200 000
05. Folkehelse	0
06. Kulturminne (forvaltning og formidling)	200 000
07. Kultur	100 000
08. Kommunikasjon, inkl. e-trøndelag, samferdselstiltak	1 050 000
09. FOU/kompetanse	4 136 000
10. Sentrale næringsområder (marin; landbruk; skog/tre; kulturnæringer; reiseliv; olje og gass; energi; mineral; leverandørutv.)	16 880 000
11. Nyskaping (entreprenørskap, tidlig såkorn)	3 300 000
12. Utvikle næringsmiljø (klynger, næringshager, ..)	3 550 000
13. Innovasjon Norge direkte bedriftstiltak	27 000 000
14. Kommunale og regionale næringsfond	12 000 000
15. Interreg	5 490 000
16. Interreg medfinansiering	1 000 000
17. Konkurransепott	1 000 000
18. Administrasjon	750 000
Ufordelt	94 000
Sum A + B + Ufordelt	83 100 000

Budsjettramme 2014	83 100 000
---------------------------	-------------------

Kommunalt næringsarbeid

Kommunene er førstelinjetjeneste i tiltaksarbeidet. En viktig del av dette arbeidet er forvaltning av midler til regional utvikling på lokalt nivå.

Fylkeskommunen tildeler årlig midler fra sin bevilgning fra Kommunal- og regionaldepartementet til kommunale/regionale fond. KRD gjennomførte en evaluering av ordningen i 2011. Resultatene viser at midlene har bidratt til å styrke arbeidsplasser i det lokale næringslivet, til økt attraktivitet og hatt en viktig utløsende effekt på andre midler. Tilbakemeldinger fra kommunene er at fondene et viktig virkemiddel for utviklingsarbeidet i egen kommune/region og gir mulighet for lokalpolitisk engasjement i næringsutviklingsarbeidet.

I de siste årene har fylkeskommunen premiert regionalt samarbeid om forvaltning av kommunale/regionale fond ved bruk av stimuleringspenger. Så langt er det Holtålen og Røros som har gått sammen om et regionalt fond. I tillegg har Trondheimsregionen et regionalt fond som fylkeskommunen delfinansierer.

Innovasjon Norge

Innovasjon Norge (IN) eies av Nærings- og handelsdepartementet og fylkeskommunen og er fylkeskommunens redskap i det bedriftsrettede arbeidet. IN mottar årlig midler fra fylkeskommunen (i hovedsak distriktsrettede virkemidler).

Innovasjon Norges 3 mål er: flere gode gründere, flere vekstbedrifter, flere innovative næringsmiljøer. INs tjenester skal dekke de fleste bedriftenes behov i forbindelse med en innovasjonsprosess fra ideavklaring, utvikling, markedsintroduksjon og vekst.

Tjenesteportefølgen består av

- **Finansieringstjenester:** Alle finansielle instrumenter som bidrar til å utløse og gjennomføre prosjekter.
- **Kompetansetjenester:** Standardiserte tilbud til grupper av næringsaktører om oppgradering av strategisk viktig kompetanse for virksomhetene.
- **Rådgivingstjenester:** Dialog med enkeltvirksomheter, nettverk eller klynger om strategiske valg og disposisjoner med sikte på å øke markedsorientering og konkurranseevne.
- **Nettverkstjenester:** Bistand til initiering og gjennomføring av utviklingsprosesser og prosjekter i avtalebaserte grupperinger av aktører.
- **Profileringstjenester:** Tiltak for å synliggjøre Norge og norsk næringsliv i Norge og utlandet

Eksempler på aktiviteter innen Innovasjon Norges 5 tjenesteområder er:

Profilering	Kompetanse	Rådgivning	Nettverk	Finansiering
Messer	Kurs	Design	Arena	Tilskudd
Kampanjer	Lev. programmer	EU-tjenster	NCE	Lån
Delegasjoner	Handelsteknisk	IPR-rådgivning	Flerbedr.prosjekt	Garantier
		Markedsrådgivning		

IN vil i 2014 videreføre et nært samarbeid med det regionale partnerskapet. Samarbeidet med kommunene videreutvikles slik at tjenestene er koordinerte og bedriftene får best mulig service. Ungdom og kvinner er fortsatt spesielle fokusområder i Innovasjon Norges arbeid.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Fylkesmannen er det sentrale samordningsorganet overfor kommunene på regionalt nivå. Fylkesmannens samordningsansvar gjelder samordning av statlige styringssignaler på tvers av sektorene i embetet

Fylkesmannen skal legge til rette for næringsutvikling og innovasjon, i samarbeid med det regionale partnerskapet.

Fylkesmannen skal bidra til å synliggjøre regionale og lokale fortrinn og muligheter for å sikre det økonomiske grunnlaget i ulike produksjoner, samt bidra til at forbrukerdimensjonen ivaretas. Videre skal Fylkesmannen bidra til at synergier mellom verdikjeder i landbruket og andre sektorer utnyttes.

Det er et mål at landbrukets forskningsinstitutter skal styrke sin regionale rolle og at samspeillet mellom næringsliv, forskning og forvaltning sikres. Fylkesmennene skal bidra til at det etableres

gode arenaer for dette i samarbeid med instituttene. Hvordan dette gjøres og mulighetene for å få det til må vurderes ut fra et regionalt ståsted.

Fylkesmannen skal støtte opp under aktiviteter knyttet til regional matkultur, kunnskapsoppbygging om mat, matproduksjon, samt mat og helse spesielt rettet mot barn og unge. Fylkesmannen må, sammen med Innovasjon Norge og fylkeskommunen, samarbeide med kommunene når det gjelder styrking av det kommunale næringsapparatet, et og mellom regionale statsetater som har oppfølgingsansvar og tiltak rettet mot kommunene.

Det er utarbeidet regionale bygdeutviklingsprogram på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet.

Regionalt Bygdeutviklingsprogram består av tre fylkesvise strategier:

- Regionalt næringsprogram (RNP), om bruken av bygdeutviklingsmidlene med målsetting å legge til rette for langsiktig og lønnsom verdiskaping i og i tilknytning til landbruket.
- Regionalt miljøprogram (RMP), om regionale miljøtilskudd som bygger opp under målene; kulturlandskapstiltak, reduksjon av landbruksforurensning, jordvern og klima.
- Regionalt skog- og klimaprogram (RSK), om tilskuddsmidler knyttet til planlegging og gjennomføring av skog- og miljøtiltak.

MÅL- OG RESULTATSTYRING

Partnerskapet og Fylkestinget er opptatt av effekter og resultater av virkemiddelbruken. Effektmåling av tilretteleggende virkemidler er en utfordring. Resultater kommer gjerne flere år etter prosjektavslutning, effekter av innsats påvirkes av eksterne forhold (eksempelvis konjunkturer) og tilretteleggende prosjekter kan være vanskelig å se målbare resultater av.

Mål- og resultatstyring av virkemiddelbruk i fylkeskommunen er tredelt:

1. Oppfølging av Kommunal- og regionaldepartementets nasjonale opplegg for effekt- og resultatmåling
2. Eksterne evalueringer ved behov
3. Mål og resultatrapportering fra det enkelte prosjekt

1. Nasjonalt opplegg for effekt- og resultatmåling

Fylkeskommunen har innarbeidet det nasjonale opplegget for effekt- og resultatmåling som er utviklet av KRD. Det er koplet til sluttrapportering ifb. med utbetaling av tilskudd. Prosjektene skal rapportere på måloppnåelse, de viktigste resultater og forventede effekter. I tillegg skal det rapporteres på hvorvidt prosjektene har bidratt til:

- bedret lønnsomhet
- bedret konkurranseevne
- opprettholde/videreutvikle eksisterende virksomhet, evt. nyetableringer
- økt innovasjon/innovasjonsevne
- økt kompetanse
- økt tilgjengelighet
- større attraktivitet som bosted eller lokaliseringsvalg for bedrifter
- økt attraktivitet som reisemål
- styrking av regionale sentra
- stabilisering eller økning av befolkningen

Opplegget følges opp i 2014, og vil etter hvert som prosjekter avsluttes gi økt kunnskap om effekter og resultater.

2. Eksterne evalueringer etter behov

Ved behov gjennomføres eksterne evalueringer av deler av utviklingsinnsatsen. I 2011 ble eksempelvis virkemiddelbruken overfor innovasjonsselskapene evaluert og i 2013 har det vært gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedr bruken av de regionale utviklingsmidlene.

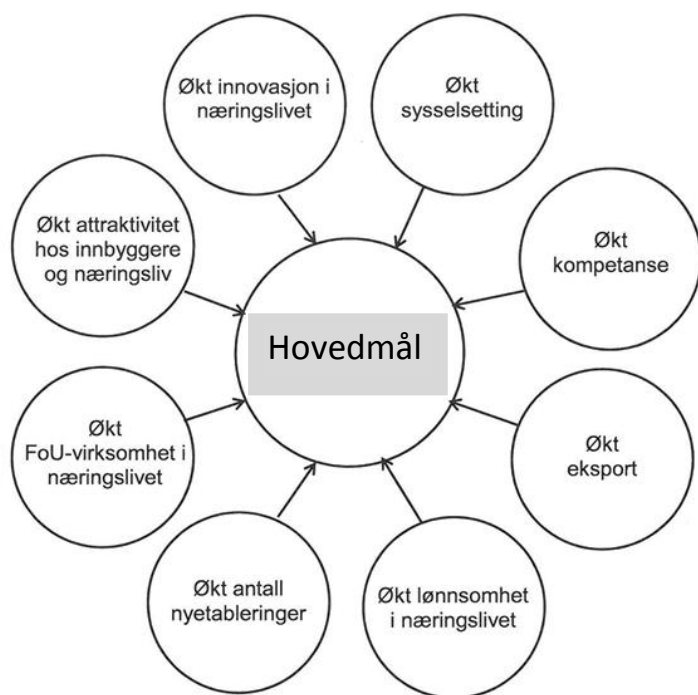
3. Mål og resultatrapportering fra det enkelte prosjekt

Sluttrapport og regnskap fra det enkelte prosjekt blir gjennomgått av aktuell saksbehandler, og før utbetaling finner sted skal dette godkjennes og en kortfattet resultatrapportering skal legges inn i KRDs rapporteringssystem.

Fra 2013 ble det innført et nytt søknads-, saksbehandlings- og rapporteringssystem Regional Forvaltning 13.50 (RF 13.50). Systemet er web basert. Alle som forvalter regionale utviklingsmidler (fylkeskommuner, kommunale næringsfond og andre) skal benytte systemet.

4. Måloppnåelse av hovedmålet for regional utvikling

Det tas sikte på å innføre en modell for å måle hovedmålet «*Bidra til bolyst og næringsutvikling i et bærekraftig Sør-Trøndelag*». Modellen tar utgangspunkt i et visst antall parameter som er med på å beskrive hovedmålsettingen. Måloppnåelse skal vurderes etter at programperioden er over. Gjennom å uttrykke hovedmålet som et antall målbare parametere, ligger følgende modell til grunn for vurdering av måloppnåelsen:

Måloppnåelse vurderes etter et antall år, f.eks. 4 år. Dersom utgangspunktet for målingen settes til 2013, blir altså målingen gjennomført når det foreligger tall for 2017. Målet er at utviklingen i fylket innenfor de nevnte parameterne, skal ha hatt en utvikling minst på landsgjennomsnittet. *Modellen er ikke ferdig utviklet og det kan derfor bli justeringer i forhold til de foreslåtte indikatorene.*

Måleverktøy er bl.a. Telemarksforsknings årlige analyser som lages på oppdrag av Innovasjon Norge, SSB-statistikk og Norges Forskningsråds Indikatorrapport.

Vedlegg

- 1. Regionale planer og strategier**
- 2. Retningslinjer for bruk av regionale utviklingsmidler**
- 3. Retningslinjer for bruk av kommunale/regionale fond**
- 4. Oversikt over interkommunale/regionale samarbeid i Sør-Trøndelag**

1. REGIONALE PLANER OG STRATEGIER

Oversikt over de mest sentrale regionale planer og strategier som Handlingsprogram for innovasjon og verdiskaping skal medvirke til å oppfylle:

- [Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2016](#)
- [Marin Strategiplan Trøndelag 2011-2014](#)
- [Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020](#)
- [Landbruksmelding for Trøndelag](#)
- [Regionalt bygdeutviklingsprogram og handlingsprogram for Landbruksmelding for Trøndelagsfylkene 2013-2017](#)
- [Strategiplan for kulturnæringer Trøndelag 2009-2016](#)
- [FoU-strategi for Trøndelag](#)
- [Klima- og energiplan Sør-Trøndelag](#)
- [Internasjonal strategi Trøndelag](#)

VEDLEGG 2:

2. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV REGIONALE UTVIKLINGSMIDLER

Vedtatt av Fylkestinget 18.12.2013 sak 115/13.

1. Grunnlaget for bruk av de regionale utviklingsmidlene er de føringer som gis i regional planstrategi, fylkeskommunens strategiplan, regionalt handlingsprogram for innovasjon og verdiskaping, handlingsplaner for de prioriterte strategiområdene og andre føringer som politiske vedtak gir. Forvaltningen av utviklingsmidlene skjer i henhold til retningslinjer fra KRD og fra STFK.
2. Verdiskaping, samfunnsmessig tilrettelegging, kreativitet og vilje skal være i fokus ved fordeling av de regionale utviklingsmidlene. Midlene skal bidra til verdiskaping, bolyst og varige arbeidsplasser i alle deler av fylket. Evt. målkonflikt relatert til de gjennomgående prioriteringene bærekraft, klima og folkehelse må vurderes i det enkelte prosjekt.
3. Utviklingsmidlene skal brukes til tiltak for å fremme utvikling i hele fylket, med hovedvekt på tiltak innenfor det distriktspolitiske virkeområdet.
4. Bruken av de regionale utviklingsmidlene styres gjennom tildeling på innsatsområder, og på prosjektnivå gjennom tilsagnsbrev og gjennom styreposisjon i større prosjekt/program.
5. Utviklingsmidlene må settes inn der de antas å gi best effekt og det må være et klart fokus på resultatvurdering før oppstart og før utbetaling ved prosjektets slutt.
6. Fylkestinget vil beholde et handlingsrom for de regionale utviklingsmidlene, og ønsker derfor ikke at en stor del av midlene skal bindes opp i mangeårig støtte til enkeltprosjekt. En grundig vurdering av tiltakenes utviklingsverdi er nødvendig dersom tiltak skal finansieres over regionale utviklingsmidler etter en periode på 3 år. Normalt kan det ikke gis støtte i mer enn 5 år til samme prosjekt. Det er et klart mål å redusere omfanget av driftsrelatert støtte som finansieres over regionale utviklingsmidler.
7. Etablering av kommunale og regionale næringsfond vurderes som positivt Regionale fond vurderes prioritert med ekstra midler.
8. Ordningen med konkurransepott fortsetter.
9. Virkemidlene som er tildelt fra KRD må forvaltes i tråd med regelverket for økonomistyring i staten, gjeldende retningslinjer og statsstøtteregelverket innenfor EØS-avtalen. Fylkeskommunens egne utviklingsmidler skal i hovedsak følge samme forvaltningspraksis.
10. Innenfor politisk vedtatte rammer er fylkesrådmannen delegert myndighet til å tildele midler til prosjekt / tiltak innenfor en max ramme som fastsettes årlig med eget vedtak i fylkestinget. Ved behov for prinsipielle avklaringer eller i forbindelse med behandling av søknader som overgår delegasjonsrammen, legges sakene fram til politisk behandling etter innstilling fra fylkesrådmannen.
11. Når komité og fylkesting velger å delegere ansvar og ressurser til ulike styrer eller aktører skal disse ha et klart mandat og det skal etableres en god dialog. Dette skal ivaretas i alle tildelingssaker der dette er aktuelt.
12. De regionale utviklingsmidlene skal ha en utløsende effekt. Samtidig er det viktig at fylkeskommunens bidrag utløser midler fra andre aktører.
13. Fylkeskommunens regionale utviklingsmidler skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 % av finansieringen i enkeltprosjekter.
14. Regionale utviklingsmidler skal normalt ikke brukes til å støtte konferanser.
15. Samfinansiering fra fylkeskommunale midler gjennom ulike kilder bør unngås.
16. Fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør innebærer at prosjektene som støttes skal ha en regional effekt, dvs. ut over én kommune. Prosjekter som innvilges støtte skal normalt inkludere aktører ut over en kommune

3. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV KOMMUNALE/REGIONALE FOND I 2014

1. Formål

Formålet med tildeling av kommunale/regionale fond er å skape politisk engasjement for et aktivt næringsutviklingsarbeid i kommunene, tilføre midler til mindre og lokale prosjekt, og at det kommunale tiltaksapparatet skal kunne spille en aktiv rolle.

2. Vilkår for forvaltningen av kommunale/regionale fond

Fylkeskommunen setter følgende vilkår for forvaltningen:

- Eksisterende samarbeid mellom kommunene videreutvikles
- Fondene skal anvendes i tråd med fylkeskommunens føringer gitt i årlig tilsagnsbrev, samt gjeldende satsingsområder i det regionale handlingsprogrammet
- Kommunenes næringsapparat tar aktivt del i forvaltningen av fondene
- Fondene kan ikke brukes til ordinære kommunale driftsoppgaver
- KRDs retningslinjer for kap. 551, postene 60 og 61, gjelder for fondene

3. Arbeidsfordeling mellom fylkesnivå og kommunalt/regionalt nivå

For å ha en avklart arbeidsfordeling mellom fylkesnivå og kommunalt/regionalt nivå, gjelder følgende *veiledende* arbeidsdeling:

- Bedriftssaker:
Kommunene behandler alle saker som krever lokal innsikt og som har et lokalt marked
Innovasjon Norge behandler alle saker for potensielle vekstetablerere og for bedrifter med nasjonalt og internasjonalt marked
- Utviklingsprosjekter under kr. 150.000
Prosjekter med kostnadsrammer under kr. 150 000 bør behandles på lokalt/regionalt nivå
- BU-saker
Fylkemannen forvalter de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene til utviklings og tilretteleggingstiltak. De bedriftsretta virkemidlene forvaltes av Innovasjon Norge. Kommunen er førstelinjetjeneste for begge ordningene. Det utarbeides årlig retningslinjer for bruk av de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene.

4. Organisering

For de kommunale fondene, ligger ansvaret hos kommunene. De regionale fondene tildeles kommuner som samarbeider, der en av partene eller en felles organisasjon har ansvar for forvaltningen.

Følgende hovedmodell anbefales:

- Politisk valgt styringsgruppe
- Et sekretariat foretar ordinære sekretariatsoppgaver
- Det skal utarbeides vedtekter for bruken av midlene

Sekretariatene har ansvaret for rapporteringen (beskrevet nærmere i tildelingsbrevet til kommunene) for bruken av hele fondet. Det åpnes for at en andel på inntil 5 % av fondet kan brukes til administrasjon.

4. OVERSIKT OVER INTERKOMMUNALE/REGIONALE SAMARBEID I SØR-TRØNDELAG

I et distriktsfylke er regionalt samarbeid viktig både for å kunne ha tilstrekkelig fagkompetanse, god ressursutnyttelse, grenseoverskridende perspektiver og for å yte gode tjenester til befolkningen. I et samfunn som utvikles både nasjonalt og internasjonalt, er samarbeid en forutsetning for å lykkes. Uavhengig av kommuners og regioners størrelse vil omstillings- og tilpasningsevne være viktige faktorer for konkurranseevne og utvikling.

Over år er det utviklet et bredt og omfattende regionalt samarbeid mellom kommunene i Sør-Trøndelag. Intensitet og kompleksitet varierer fra mer løselige og strategiske samarbeidskonstellasjoner til omfattende tjenestesamarbeid. Et spesielt trekk ved regionrådene i Sør-Trøndelag, er at alle krysser fylkesgrensen, og at vi finner flere eksempler på dobbeltmedlemskap. Skaun og Orkdal er medlem i både Orkdalsregionen og Trondheimsregionen, mens Malvik og Stjørdal er medlem i både Værnesregionen og Trondheimsregionen. Med unntak av Oppdal er alle kommunene i Sør-Trøndelag deltakere i regionråd. Under gis en oversikt over viktige samarbeidsregioner, og noen karakteristika ved dem:

Fosen Regionråd (*Leksvik, Ørland, Bjugn, Osen, Roan, Rissa, Åfjord*)

Samarbeidet gjennom Fosen Regionråd gjelder både ulike tjenestoområder og strategisk planlegging for regionen.

Værnesregionen (*Frosta, Meråker, Stjørdal, Malvik, Tydal og Selbu*)

Kommunene har et bredt tjenestesamarbeid, etter hvert også mht. individrettede kommunale tjenester. Kommunene har utarbeidet en felles strategisk næringsplan for Værnesregionen. Næringsalliansen (næringsforeningene og næringsmedarbeiderne i kommunene) bidrar med konkrete tiltak og gjennomføring av disse.

Orkdalsregionen (*Orkdal, Skaun, Frøya, Hemne, Hitra, Meldal, Rennebu, Agdenes, Snillfjord, Rindal*)

Har bl.a. et eget prosjekt i Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen vedr. tjenestesamarbeid. Tar sikte på å utvikle et mye tettere samarbeid mellom kommunene på tre områder:

- IKT
- andre tjenestoområder
- ny politisk styringsstruktur for det regionale samarbeidet

Vurderer nærmere samarbeid innen næringsutvikling, bl.a. regionalt næringsfond.

Trondheimsregionen (*Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Midtre-Gauldal, Rissa, Stjørdal og Leksvik*)

Trondheimsregionen har sitt hovedfokus på oppfølging av felles Strategisk Næringsplan. Overordnet mål er å øke regionens andel av landets verdiskaping. Et annet mål er å gjøre regionen til det beste stedet å utvikle eksisterende næringsliv og å starte nye bedrifter.

Fjellregionen (*Røros, Holtålen, Alvdal, Tynset, Folldal, Os, Rendalen, Tolga*)

Regionrådet for Fjellregionen driver sitt arbeid med utgangspunkt i vedtektene og Strategisk plan for Fjellregionen, der det er prioritert fem innsatsområder: Næringsutvikling, Rekruttering, Kompetanseutvikling, Kultur og Idrett samt Infrastruktur.

Geografiske utviklingsprogram:

Kysten er Klar (Osen, Roan, Åfjord, Rissa, Bjugn, Ørland, Hitra, Frøya, Agdenes, Snillfjord, Hemne)

Kysten er klar er et samarbeidsprosjekt mellom 11 kommuner på trøndelagskysten. De tre hovedsatsningsområdene er:

- Omdømmebygging og gode bolystiltak
- Kompetanseutvikling
- Helhetlig arealforvaltning

Programperioden går ut 2014.

Blilyst (Røros, Oppdal, Holtålen, Rennebu, Midtre-Gauldal og Selbu)

Blilyst er et utviklingsprogram for 6 innlandskommuner i Sør-Trøndelag. Verdiene som ligger til grunn for programmet er å ville, å våge og å vokse. Satsingsområdene er:

- Stedsutvikling og omdømmebygging
- Kompetanse- og næringsutvikling
- Naturbasert reiselivsutvikling.

Programmet avsluttes ved årsskiftet 2013/2014.

Forslag til Retningslinjer Ørland kommune næringsfond

Generelt

Ørland kommunes næringsfond er øremerkede midler til næringsutvikling som Ørland kommune får overført fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet via næringsavdelingen i Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Hva er et næringsfond?

Et næringsfond skal benyttes til tiltak for næringsutvikling og bruken skal følge retningslinjer fra fylke og stat. Ørland kommune kan legge egne føringer så lenge disse ikke er i konflikt med ovennevnte retningslinjer.

Vedtekter

Ørland kommune har utarbeidet vedtekter for Ørland kommune næringsfond. Disse er basert på Forskrift for kapittel 551 postene 60 og 61 som regulerer bruken av midler som følger distrikts- og regionalpolitikken.

Hvem kan søke om støtte?

Søkere bør være bosatt i Ørland kommune og bedriften som det skal gis støtte til bør være registrert i kommunen.

Hvordan søke om støtte?

Alle søknader registreres via www.regionforvaltning.no. Detaljerte krav til søknaden er listet i §10 av vedtektene. Kort fortalt skal søknaden inneholde en beskrivelse, en gjennomføringsplan, forventede resultater, budsjett, søknadssum og andre relevante opplysninger. Det kan styrke søknaden om det legges ved en gjennomarbeidet forretningsplan. Bistand til å utarbeide en slik plan fås ved henvendelse til næringssjef.

Hva kan du søke om?/Vurderingskriterier:

Verdiskaping, samfunnsmessig tilrettelegging, kreativitet og vilje skal være i fokus ved fordeling av utviklingsmidlene. Midlene skal bidra til verdiskaping, bolyst og varige arbeidsplasser.

De overordnede vurderingskriterier finnes i §7 i vedtektene. Prioriterte innsatsområder fra fylkeskommunen er:

- FoU/kompetanse
- Infrastruktur
- Rekruttering
- Kapital

For mer detaljert informasjon om innsatsområdene les Regionalt handlingsprogram for innovasjon og verdiskaping 2014, STFK.

Innenfor fylkets prioriterte innsatsområder har Ørland kommune valgt å fokusere midlene på:

- Prosjekter som berører tiltak i den strategiske næringsplanen m/handlingsplan
- Tiltak som skaper varige lokale arbeidsplasser
- Nyskapende prosjekter med vekstpotensial
- Støtte til nyetablerere/gründere
- Å styrke konkurranseevne, stabilitet og utvikling i etablerte virksomheter

Se §8 og §9 av vedtektene for mer informasjon om hvilke kostnader som kan dekkes og ikke dekkes.

Midlene skal settes inn der de antas å gi best effekt. Resultatvurdering før oppstart er derfor viktig.

Utviklingsmidler skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 % av finansieringen i enkeltprosjekt.

Utviklingsmidler skal normalt ikke brukes til å støtte konferanser.

Man er forsiktig med å gi midler som kan føre til konkurransevridding mellom bedrifter i Ørland kommune.

Det skal ikke gis støtte til tiltak som allerede er gjennomført, normalt heller ikke dersom de er påbegynt. Fondet er derfor å anse som en motiverende og utløsende faktor for gjennomføring av tiltak (bidra til at prosjekter som ellers ikke ville ha blitt gjennomført, blir realisert). Det er ikke tilstrekkelig at tilskuddet medvirker til å opprettholde et tilbud.

Hvem tar avgjørelsen?

Ørland kommune behandler alle bedriftssaker som krever lokal innsikt og som har et lokalt marked. Innovasjon Norge behandler alle saker for potensielle vekstbedrifter og for bedrifter med nasjonalt og internasjonalt marked. Utviklingsprosjekter med kostnadsrammer under kr 150 000 bør behandles i Ørland kommune. Ved større prosjekt kan STFK og/eller Innovasjon Norge involveres.

Søknader om støtte for beløp under kr 40 000 behandles fortløpende og avgjøres av rådmannen som orienterer formannskapet.

Søknader på større beløp har søknadsfrist 15. mai og 15. oktober hvert år. Ørland formannskap avgjør disse søknadene (såfremt det ikke er en sak for Innovasjon Norge).

Søknadsfrist

Se over: "Hvem tar avgjørelse?"

Avslag

Se §9, §10, §11 i vedtektene for Ørland kommune næringsfond

Utbetaling

Se §15 i vedtektene.

Tilskuddsbeløpet utbetales i hovedsak etterskuddsvis, men 50 % av tilsagnet kan utbetales når prosjektet er påbegynt.

Sluttutbetaling foretas etter mottak og godkjenning av skriftlig rapport på hva som er utført samt attestert regnskap (autorisert regnskapsfører). Resultatvurdering av rapport og regnskap skal godkjennes av rådmannen eller den han bemyndiger før utbetaling.

Dersom det oppstår forhold som er i strid med forutsetningene for støtten kan rådmannen eller den han bemyndiger avgjøre at støtten skal avkortes og kreve støtten helt eller delvis tilbakebetalt. Søkeren har plikt til å varsle saksbehandler om slike forhold.

Hvem er saksbehandler

Ansvarlig for saksbehandling for fondet er næringssjef i Ørland kommune.

Spørsmål

Spørsmål rettes til næringssjef i Ørland kommune.

Arne Martin Solli

Epost: arne.martin.solli@orland.kommune.no

Mobil: 415 52 116

Nyttige lenker til oppstart av egen bedrift:

Registrering og hjelp i startfasen:

<http://www.brreg.no/>

Forretningsplan:

<https://www.altinn.no/no/Starte-og-drive-bedrift/Forberede/Planlegge/Forretningsplan/>

<http://www.innovasjon Norge.no/no/grunder/ideutvikling/slik-lager-du-en-forretningsmodell/#.VEQbYyKUd48>

Budsjett:

<https://www.altinn.no/Global/Starte%20og%20drive%20bedrift/Guider/Budsjettguiden.pdf>

Kapitalbehov og finansieringsplan:

<http://www.nhodda.no/assets/Uploads/Kapitalbehov-og-finansieringsplan-enkel-Ark2.pdf>

Forslag til Vedtekter for Næringsfond Ørland

Basert på Forskrift for kap. 551 postene 60 og 61 som publisert på Kommunal- og Moderniseringsdepartementets nettsider.

Kapittel I. Innledende bestemmelser

§ 1. FORMÅL

Disse vedtektene regulerer forvaltningen og bruken Ørland næringsfond som mottar distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene over statsbudsjettets kapittel 551, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling og post 61 Næringsrettede midler, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

Midlene skal forvaltes og brukes i samsvar med Stortingets budsjettvedtak, ovennevnte forskrift med retningslinjer og oppdragsbrevet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, samt retningslinjer for bruk av Ørland kommune næringsfond.

Vedtektene regulerer forholdet mellom tilskuddsforvalter og tilskuddsmottaker.

§ 2. GEOGRAFISK VIRKEOMRÅDE

Midler som er tilgjengelige i Ørland næringsfond skal i hovedsak brukes i Ørland kommune.

Noen av midlene kan brukes utenfor Ørland for å utløse det regionale verdiskapingspotensialet og for å utvikle attraktive regioner.

§ 3. DEFINISJONER

Følgende definisjoner legges til grunn i disse vedtektene:

1. Kunngjøring¹: En offentliggjøring av hovedelementene i en tilskuddsordning.
2. Nasjonale virkemiddelaktører: Innovasjon Norge, SIVA og Norges Forskningsråd.
3. Tilskudd: Er offentlig² og omfatter enhver fordel som har de samme økonomiske virkningene som rene pengeoverføringer.
4. Tilskuddsbrev: Tilsagn om tilskuddsbeløp på grunnlag av innvilget søknad skal bekreftes med et tilskuddsbrev.³
5. Tilskuddsforvalter: Den som forvalter tilskudd i henhold til denne ovennevnte forskrift.
6. Tilskuddsordning⁴: Administrativt system der tilskudd kan tildeles et bestemt formål og som inneholder følgende hovedelementer:
 - Målet med ordningen
 - Kriterier for måloppnåelse
 - Tildelingskriterier, herunder støtteandel og beregningsregler
 - Oppfølging og kontroll
 - Evaluering

¹ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.3.2. ² Jf. lov 27. november 1992 nr 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-loven), kapittel 2 Statsstøtte. ³ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.3.3. ⁴ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, 6.2.1.1.

Kapittel II Forvaltningsstruktur

§ 4. FORVALTERE

Kommunal- og moderniseringsdepartementet gir øremerkede rammer til fylkeskommunene gjennom årlige oppdragsbrev.

Fylkeskommunene har videredelegert¹ forvaltningen av midlene som tilkommer næringsfondet i Ørland til Ørland kommune².

Alle forvaltere skal kunngjøre tilskuddsordningene gjennom (det til enhver tid gjeldende systemet departementet bestemmer) www.regionalforvaltning.no og på en slik måte at målgruppen nås.³

¹ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.2.2.4. ² Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 1. siste setning. ³ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.3.2.

§ 5. FORVALTNING AV BEDRIFTSRETTEDE VIRKEMIDLER

Innovasjon Norge¹ forvalter følgende bedriftsrettede midler:

- a) Distriktsrettede investeringstilskudd og utviklingstilskudd til enkeltbedrifter og til etablerere.
- b) Risikolån, herunder ansvarlige lån, gjeldsbrevlån og pantelån, garantier for investeringslån og driftskreditter.

Ørland kommuner kan gjennom kommunale næringsfond gi tilskudd i henhold til bokstav a.

¹ Jf. lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge, kapittel 3. Selskapets virksomhet.

Kapittel III. Om tildeling av tilskudd

§ 6. HVEM KAN SØKE

Alle offentlige og private aktører og virksomheter med konkrete prosjekter/tiltak kan søke dersom de faller innenfor målgruppen for tilskuddsordningen.

§ 7. OVERORDNEDE TILDELINGSKRITERIER

Det kan søkes om tilskudd til prosjekter/tiltak som oppfyller følgende kriterier:

- a) Er i tråd med fylkeskommunens mål og strategier for distrikts- og regionalpolitikk.
- b) Kan sannsynliggjøre distrikts- og regionalpolitisk virkning.
- c) Har god kvalitet og hvor søker har god gjennomføringsevne
- d) Tilskuddet har utløsende effekt. Det er ikke tilstrekkelig at tilskuddet medvirker til å opprettholde et tilbud.

Ørland kommune som forvalter er ansvarlig for at det fastsettes ytterligere tildelingskriterier i relevant omfang når det etableres konkrete tilskuddsordninger.

§ 8. HVILKE KOSTNADER KAN TILSKUDET DEKKE

Tilskuddet kan dekke de deler av kostnadene som er direkte tilknyttet realiseringen av prosjektet/tiltaket.

Tilskudd til prosjekt kan kun gis i inntil 5 år, selv om prosjektet har en lenger varighet. Unntak er tilskudd under programmer eller ordninger i regi av de nasjonale virkemiddelaktørene, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Ungt Entreprenørskap og Merkur der støtte kan gis i tråd med programmenes/tiltakenes varighet.

§ 9. HVILKE KOSTNADER KAN TILSKUDET IKKE DEKKE

Tilskuddet kan ikke dekke:

- a) Drift av næringsvirksomhet eller organisasjoner.
- b) Kausjon eller annen økonomisk garanti.
- c) Direkte eller indirekte investeringer i virksomheters egenkapital.
- d) Renter og avdrag på lån og refinansiering av gjennomførte prosjekter.
- e) Drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale og kommunale lovpålagte oppgaver utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre.
- f) Å avsette midler til uspesifiserte fond. Delegerte midler til kommuner og regionråd, eventuelt andre forvaltere regnes ikke som fond.
- g) Politikklforberedende aktiviteter internt hos forvalter eller i regi av forvalter, herunder kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Bokstav a, b og c gjelder ikke for tilskudd Innovasjon Norge tildeler.

§ 10. KRAV TIL SØKNADEN

Søknaden skal sendes inn elektronisk gjennom www.regionalforvaltning.no.

Dette gjelder ikke søknader til de nasjonale virkemiddelaktørene.

Søknaden skal inneholde:

- a) En beskrivelse av tiltaket det søkes om tilskudd til, inkludert målsettinger for tiltaket og relevans for formålet med tilskuddsordningen.
- b) Plan for gjennomføring, herunder aktiviteter, tidsplan, organisering og samarbeidspartnere.
- c) Forventede resultater.
- d) Budsjett for prosjektet/tiltaket, herunder finansieringsplan.
- e) Søknadssum.
- f) Andre relevante opplysninger søkeren anser viktig for søknaden og andre opplysninger som er spesifisert i kunngjøringen.

Søkeren skal opplyse til tilskuddsforvalter om foretaket har mottatt offentlig støtte og eventuelt etter hvilken bestemmelse, det inneværende året og de to siste regnskapsårene.

§ 11. VEDTAK

Vedtak¹ om tildeling av tilskudd eller avslag er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens § 2 første ledd bokstav b. Unntaket er enkeltvedtak truffet av Innovasjon Norge². Melding om vedtak skal være

skriftlig begrunnet og gis innen rimelig tid. Vedtak om tilskudd gis i et tilskuddsbrev³. Vedtak om avslag på søknaden gis i et avslagsbrev.

Avslag på søknaden gis dersom ett eller flere av vilkårene nedenfor er oppfylt:

- a) Søknaden tilfredsstiller ikke tildelingskriteriene eller formålet faller utenfor ordningen.
- b) Søkeren sender ikke inn nødvendige opplysningene etter anmodning.
- c) Søknaden rangeres ikke høyt nok ut fra tildelingskriteriene sett i forhold til andre søknader.
- d) Tidligere tildelinger er brukt i strid med forutsetningene.

¹ Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), kapittel IV.

² Forvaltningsloven gjelder ikke for selskapet, heller ikke når det treffer enkeltvedtak på vegne av staten. Jf. lov 10. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge, § 6.

³ Jf. definisjonen § 5 (4), Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.3.3.

§ 12. AKSEPT AV VILKÅRENE FOR TILSKUDET

Tilskuddsmottaker skal gi skriftlig samtykke om at tilskuddet er akseptert på de vilkår tilskuddsbrevet angir.

Kapittel IV. Om oppfølging og kontroll av tilskuddet

§ 13. VILKÅR FOR TILSKUDET

Tilskuddsmottakeren er ansvarlig ovenfor tilskuddsforvalteren og Kommunal- og moderniseringsdepartementet for at følgende vilkår for tilskuddet overholdes:¹

- a) Tilskuddsmottaker skal føre separat prosjektregnskap for bruken av midlene.
- b) Prosjektregnskapet skal settes opp slik at det kan sammenlignes med budsjettet og inneholde en oversikt over alle inntekter og kostnader relatert til prosjektet.

Tilskuddsmottakeren skal gi tilskuddsforvalteren melding dersom det inntreffer forhold som innebærer endringer i forhold til de forutsetninger som fremgår av søknaden.

Tilskuddsmottakeren kan bli gjort kjent med andre særskilte vilkår i forbindelse med kunngjøringen av midlene eller i tilskuddsbrevet.

¹ Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013, punkt 6.3.8.2

§ 14. OPPFØLGING OG KONTROLL

Ørland kommune, Riksrevisjonen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har adgang til å iverksette kontroll med at midlene brukes etter forutsetningene¹.

Tilskuddsmottaker og Ørland kommune plikter å medvirke i kontrollen.

¹ Jf. Stortingets vedtak av 19. november 1959 (Stortingets bevilgningsreglement) § 10 (2) og lov av 7. mai 2004 nr. 21

Riksrevisjonsloven § 12 (3) og Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013 punkt 6.3.8.2.

§ 15. UTBETALING

Tilskuddsbeløpet utbetales i hovedsak etterskuddsvis.

Minst 25 prosent av tilskuddet skal holdes tilbake til prosjektet/tiltaket er avsluttet og tilskuddsforvalteren har mottatt sluttrapport eller resultatskjema i regionalforvaltning.no og /eller rapport.¹

For tilskudd over kr 100 000 skal det i tillegg sendes inn revidert prosjektrekskap som er bekreftet av revisor, alternativt godkjent regnskapsfører dersom virksomheten ikke er revisjonspliktig.

¹Jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003, med endringer senest 18. september 2013 punkt 6.3.5.

§ 16. OMGJØRING OG KRAV OM TILBAKEBETALING

Vedtak om tilskudd kan helt eller delvis omgjøres før utbetaling dersom:

- a) Det fremkommer at tilskuddsmottaker har påbegynt arbeidet tilskuddet er ment å dekke før tilsagnet er innvilget.
- b) Søker har foretatt endringer av en slik karakter at forutsetningene for innvilgelsen ikke lenger er til stede.
- c) Søker ikke aksepterer eventuelle vilkår som settes for tilskuddet.
- d) Tildelingen bygger på uriktige opplysninger fra søker
- e) Tilskuddsmottaker unnlater å levere pliktig rapportering.
- f) Tilskuddet helt eller delvis ikke er brukt etter forutsetningene.
- g) Prosjektet/tiltaket gjennomføres til en lavere kostnad enn forutsatt i budsjettet tildelingen bygger på.
- h) Departementet, fylkeskommunen eller andre tilskuddsforvaltere finner at tilskuddet er i strid med EØS-avtalen.¹

Ved tilbakebetaling etter disse reglene skal det legges til renter og renters renter fastsatt av ESA, gjeldene fra den dagen støtten ble mottatt til tidspunktet for tilbakebetalingen.

Ørland kommune kan og har fastsatt egne vilkår utover de overnevnte. Disse finnes i retningslinjer for Ørland næringsfond.

Omgjøring av vedtak om tilskudd kan skje ved at tilskudd helt eller delvis ikke utbetales eller ved krav om tilbakebetaling.

¹ Jf. forskrift 4. desember 1992 nr. 904 om offentlig støtte § 5.

Kapittel V. Øvrige Bestemmelser

§ 17. KLAGEADGANG

Vedtak truffet av fylkeskommunen kan påklages til fylkestinget eller den fylkestinget har gitt fullmakt til.

Vedtak truffet av kommunen kan påklages til kommunestyret eller den kommunestyret har gitt fullmakt til.

Vedtak truffet av andre tilskuddsforvaltere kan påklages til den som har delegert tilskuddsforvaltningen til denne¹.

Vedtak truffet av Innovasjon Norge i medhold av denne forskrift kan ikke påklages².

¹ Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) Kapittel VI. Om klage og omgjøring. ² Jf. lov 10. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge, § 6.

§ 18. FORHOLDET TIL SKATTELOVEN

a) Tilskudd gitt til investeringer i distriktene regnes ikke som skattbar inntekt¹.

b) Investeringsstilskudd skal ikke trekkes fra kostpris ved beregningen av årlige og totale avskrivninger².

c) Tilskudd som er gitt til investering i distriktene regnes som en del av vederlaget ved salg av driftsmiddelet før det har gått fem år etter at det ble ervervet³.

¹ Jf. Lov 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5-31 bokstav a. ² Jf. skatteloven § 14-42 (2) siste punktum. ³ Jf. skatteloven § 14-44 (1) andre punktum.

§ 19. DISPENSASJON

Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan i særlige tilfeller dispensere fra ovennevnte forskriften¹.

¹ Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 40.

§ 20. IKRAFTTREDELSE

Ovennevnte forskrift med tilhørende retningslinjer tredde i kraft 1. januar 2014

SAKSFRAMLEGG**Saksbehandler: Arne Martin Solli**

Saksnr	Utvalg	Møtedato
14/41	Formannskapet - Ørland kommune	23.10.2014

Maker Camp søknad om midler fra næringsfond**Sakens bakgrunn og innhold**

Vedtektene i Ørland næringsfond er under revurdering og skal opp som sak i Ørland formannskap den 23. oktober 2014. Etter at formannskapet har vedtatt nye vedtekter vil næringsfondet bli utlyst. Forut for dette vedtaket og utlysning ber vi om at en del av næringsfondet kan brukes som forklart i dette saksframlegget.

Maker Faire er verdens største oppfinnerfestival som er et familievennlig arrangement med oppfinnelser, kreativitet og ideer, og en feiring av gjør-det-selv bevegelsen. Det er en plass hvor folk viser fram hva de har laget, og deler hva de har lært. I sommer trakk Maker Faire i Trondheim hele 10 000 besøkende. Nå er det Ørlandets tur. Maker Camp er et arrangement for skaperglede og nysgjerrighet. Arrangørene ønsker å vise frem det som skapes i garasjer, hobbyrom, kjellerboder og klasserom – av både store og små. Målet er å inspirere folk i alle aldre til å skape noe selv. Man søker å vekke nysgjerrigheten på hvordan ting fungerer. Her kan lokale «Reodor Felgen» mennesker få vise frem det de har laget – og hente inspirasjon hos andre likesinnede.

Maker Camp Fosen arrangeres i Torgsenterets lokaler fredag 21. og lørdag 22. november 2014. Dagene vil være fulle av ulike aktiviteter og utstillinger. Det blir blant annet kurs i 3D-printer, muligheter for å bygge en enkel robot og foredrag om droner og kvadrokopter. Det blir også loddekurs og mulighet til å prøve Nerdy Derby-miniatyrbilbanen. I tillegg er andre innslag under planlegging.

Folkehelsevurdering**Administrasjonens vurdering**

Maker Camp Fosen er et meget nyttig omdømmebyggende arrangement. Maker Faire bevegelsen er stor og voksende. Dette er første forsøk på å lage en Maker Camp og Brekstad ble valgt fordi Ørlandet er i nyhetene som stedet der ting skjer og dette arrangementet bygger opp om dette. Vi kan forvente god pressedekning på arrangementet; ikke bare i lokale media.

Et arrangement som dette bidrar også til å vekke realfaginteresse hos den yngre garde og kan være med på å inspirere ungdommer til å velge tekniske fag: noe som er nødvendig hvis våre innbyggere skal få jobb innenfor høyteknologiske organisasjoner i fremtiden (Kampflybasen er et godt eksempel).

Maker Camp blir et lavbudsjettsarrangement hvor det meste er basert på frivillighet og egeninnsats. Torgsenteret stiller eksempelvis lokaler til disposisjon uten vederlag. Likevel vil det bli utgifter til reise, opphold, markedsføring og annet.

Rådmannens innstilling

Formannskapet vedtar bruk av Kr 20 000 av Ørland kommunes næringsfond for å støtte arrangementet Maker Camp Fosen på Brekstad.

Søknad MakerCamp 2014 - Ørland Kommune

Bakgrunn

Fredag 21. og lørdag 22. november inviteres oppfinnere, skapere, entreprenører, skoler og mekkere fra hele Fosen til MakerCamp på Brekstad.

I to dager skal Torgsenteret på Brekstad forvandles til et kreativ myldreverksted der alle små og store oppfinnere skal få vise hva de har konstruert i garasjer, hobbyrom, verksted og klasserom. Det kan være alt fra roboter og olabiler til automatiske hengekøyer og droner.

Målet med dette er å vekke nysgjerrighet, skape interesse og vise frem det som finnes av hobbyoppfinnere og skapere på Fosen.

Om søker

Trondheim Makers er en forening som ble etablert september 2013, etter initiativ fra Alf Egil Bogen. Foreningen jobber for å bygge en kultur for skaperglede i Trøndelag. Maker Faire er ett av tiltakene som foreningen gjør, en skaperfestival som samlet over 10.000 besøkende 29.-30. august på Torvet i Trondheim.

Prosjektleder for MakerCamp er daglig leder i Trondheim Makers, Frode Halvorsen.

Innhold:

«Mikro Maker Faire» :

Vi inviterer noen av de som deltok som utstillere under Maker Faire Trondheim til å bli med på MakerCamp. I tillegg leter vi etter makere, oppfinnere og andre fra Fosen og omegn som ønsker å vise frem hva de har bygd på MakerCamp. Ved å gjøre dette, ønsker vi å a) skape interesse og nysgjerrighet fra de som kommer å ser b) vise frem hva som skapes i garasjer og hobbyrom c) lage en møteplass for skapere og makere, og knytte relasjoner på tvers av kommunegrenser.

«Pop-up Makerspace»

Vi vil innrede ett av rommene på Torgsenteret som et verksted (makerspace) med 3D-printer, fres, loddeutstyr osv. Her vil besøkende få mulighet til å teste ut ulike verktøy, bygge en enkel robot og lage en nerdy derby-bil.

Nerdy Derby

Nerdy Derby er en bilbane som baserer seg på gravitasjonskraftene, hvor man bygger sin egen bil for å konkurrere mot andre. Vi vil sette opp en Nerdy Derby-bane, og ha byggematerialer tilgjengelig slik at publikum kan bygge biler og konkurrere mot hverandre.

Kurs/Workshop:

Vi ønsker å arrangere to kurs/workshops under MakerCamp.

1) 3D-printing

Norwegian Creations (<http://www.norwegiancreations.com>) er en gruppe makere som jobber med ulike prosjekter, alt fra installasjonen i trappen til Visit Trondheim til rømningssikring av laksemerder. De har god kompetanse på 3D-printing, og har tidligere holdt kurs om 3D-printing til både skoler og bedrifter.

Vår plan er at det holdes to kurs i 3D-printing under MakerCamp, ett for bedrifter fredag formiddag og ett for elever og andre som er nysgjerrige på dette fredags ettermiddag.

2) Droner/Quadcopter

QPTR, en bedrift fra Entreprenørskolen ved NTNU, utvikler droner med springssystem som kan følge etter en sensor, slik at man kan filme seg selv når man kjører ski, sykkel osv.

Kurset vil handle om hvordan man kan bygge sin egen drone; enkel innføring i radiostyring, propeller og annet som er nødvendig for å lage en drone. Etter planen vil deltakerne også få være med å bygge en drone under kurset.

Lansering «Mobil Makerspace»:

Vi vil etter planen lansere Norges første mobile makerspace, ett øvingsrom for nyskapning og innovasjon, under MakerCamp. Makerspace er et verksted som man kan leie seg inn på som et øvingsrom eller treningssenter, og få tilgang til verktøy man vanligvis ikke har, som 3D-printere, freser, laserkuttere osv. Vår mobile makerspace skal brukes i samarbeid med skoler, både ungdomsskoler og videregående, og vil være den første av sitt slag i Norge, uten mange konkurrenter internasjonalt.

Program

	Fredag 21.11	Lørdag 22.11
10:00	Åpning	
12:00	Lansering Container	Quadcopterkurs
13:00	3D-printing kurs bedrifter	Nerdy Derby Konkurransen
18:00	3D-printing kurs åpent	

(Makerspace, Nerdy Derby og utstilling er åpen i hele åpningstiden, begge dager)

Budsjett

Hva	Pris inkl mva	Kommentar
Reise og opphold	15.000.-	Dekke reise og opphold for 10 stk à 1500.-
Markedsføring	15.000.-	Design, plakater og trykk
Transportkostnad	5.000.-	Fraktkostnad Trondheim - Brekstad t/r
Diverse utstyr	5.000.-	Diverse teknisk utstyr; strømkabler, trevare, skruer osv.
Kurs/Workshop	15.000.-	Søknad sendt til Kysten er Klar
Prosjektering	50.000.-	Estimert lønnskostnad Trondheim Makers for prosjektet
Totalt	105.000.-	

Søknadssum med anvendelse av midler

Vi ønsker med dette å søke Ørland Kommune om 20.000.- i tilskudd til MakerCamp.

Vi ønsker at så mange som mulig skal få ta del i dette, både som utstillere, publikum og kursdeltaker, derfor ønsker vi at alt dette skal være gratis. Slik at hele denne søknadsummen skal dekke faktiske kostnader som reise og opphold for utstillere, markedsføring osv. Trondheim Makers selv dekker lønnkostnad til prosjektleder.

I tillegg til disse kostnadene stiller også Torgsenteret med lokaler.

Vi er også svært takknemlig for den hjelp og bistand vi har fått fra Ørland Kommune så langt.

Kontaktinformasjon

Frode Halvorsen
frode@trondheimmakers.com
91845969

Trondheim Makers
c/o Frode Halvorsen
Harry Borthens v 2D
7040 Trondheim

Maker Faire lenker

<http://www.trondheimmakerfaire.no/om/>

<http://makerfaire.com/>

